

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXVII Nr. 19

KETVIRTADIENIS, RUGSĖJO (SEPT.) 17, 1987

KAINA 25 c.

KASDIEN

Suvažiavimas
TSRS delegacija
Dienos tema
Tuštėja miesteliai

Chicagos istorija padidėjo dar vienu knygos skyriumi — rugpjūčio 13-16 dienomis čia įvyko JAV Komunistų partijos 24-asis Nacionalinis suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo iš visos plačios Amerikos beveik 1.000 delegatų, apie pusę jų buvo jaunesni 40 metų.

Suvažiavimas baigėsi sekmadienį (rugp. 16) daugtūkstantiniu mitingu, kuriame pagrindinę kalbą pasakė partijos generalinis sekretorius Gus Hall. Jis savo kalba kreipėsi į liaudį kviesdamas jungtis į darbo žmonių bendrą frontą, kad kitais metais per prezidento rinkimus iš Baltųjų rūmų būtų iššluoti ultrakonservatoriai republikonai priešakyje su prez. Reagan.

Reikšmingas kalbas pasakė ir svečiai iš užsienio šalių, jų tarpe ir iš TSRS Karen Brutents.

Mero Harold Washington kvietimu Chicagoje lankėsi tarybinė delegacija. Svečių šeiminkais buvo žymesni miesto visuomenės darbuotojai bei kultūrininkai. Susitikimuose pokalbių svarbiausia tema buvo — Chicagos susigiminiavimas su Ukrainos sostine Kievu.

Chicagos Centro JAV-TSRS santykiams pirmininkas Erwin Salk svečiams pažymėjo, kad Tarybų Sąjungos ir Amerikos pusė milijono gyventojų laiko branduolinius įkaitus keturis ir pusę milijono pasaulio gyventojų. Todėl, anot jo, labai svarbu, kad TSRS ir JAV žmonės geriau vieni kitus pažintų, kad tuos įkaitus būtų galima išgelbėti iš branduolinio karo grėsmės.

Išties, abiejų šalių geresniems santykiams susipažinimai gal ir yra plačiausias kelias per jų miestų susigiminiavimą.

Amerikos pažangiajai liaudžiai, ypač profsąjungoms, taikos bei civilinių teisių sąjūdžiams nūdien svarbiausia veiklos tema yra pastoti kelią prezidento iškeltai į Aukščiausiojo teismo teisėjo vietą reakcininko Robert Bork kandidatūrai.

Prieš reakcininką R. Bork, fanatiškai nusistačiusį prieš bet kokią pažangesnę įstatymą ir visa esybe atsidavusį ultrakonservatorių politinei filosofijai pasisakė netgi AFL-CIO prezidentas Kirkland, žinomas klasių bendradarbiavimo šalininkas. Vadinas, netgi ir jam ponas Bork yra per daug dešinys.

AFL-CIO Centro Komitetas išleido atsišaukimą, raginantį dorus amerikiečius raginti savo senatorius ir kongresmanus, kad jie balsuotų prieš reakcininko Bork kandidatūros užgyrimą.

Jeigu Robert Bork kandidatūra būtų užgirta, — prez. Reagan pralaimėjęs sekančiais metais rinkimus paliktų savo palikuonį Aukš-

Kretingos rajono Kurmaičių paukštininkystės tarybinio ūkio mechanizatoriai žemdirbiai su agronomu [kairėje] Algimantu Šopaga šienapjūtės metu pievose.

PAVIRŠUTINIŠKI SAMPROTAVIMAI

Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus proga per „Amerikos balsą“ pasisakė T. Venclova. Jis tradiciškai užsipuolė Tarybų valdžią, kuri esą persekiojanti Lietuvoje katalikus ir kitų konfesijų dvasininkus bei tikinčiuosius.

Tai — eilinis melas. Bažnyčia Lietuvoje veikia atitinkamų įstatymų ribose, valstybė nesikiša į pastoracinę veiklą. Geriausias įrodymas — Lietuvos krikšto jubiliejinės iškilmės Vilniuje, kuriose dalyvavo tūkstančiai žmonių. Iš-

čiausiame teisme. Ką tai reikštų Amerikos teisės — justicijai, — komentarų nereikia.

Visi ženklai rodo, kad prez. Reagan reagonomika didžiųjų miestų periferiją, ypač vidurvakaruose, privedė prie to, kad kai kurių gyvenančių jau nebegalima atskirti nuo vadinamo trečiojo pasaulio neišsivysčiusių šalių gyvenviečių.

Masiniai bankrutuojančių bei vos beišsiverčiančių smulkiųjų fermerių, rajonuose miesteliai — be perstojo tuštėja! Ieško darbo jaunimas ir pajėgesnieji žmonės bėga į didmiesčius. Daug kur tokiuose miesteliuose užsidarinėja ne tik didesni, bet ir mažieji bizniai. Jau yra miestelių, kuriuose, dėl klijentų stokos, plaukų kirpėjui nebėra kas veikti.

Panašiai rašo net Chicagos didlapio „Tribune“ korespondentas Michael Tackett. S. J. Jokubka

kiimingos pamaldos praėjo sklandžiai, visi liko patenkinti. Iškilmėse dalyvavo aukšti svečiai, apie jas informavo Lietuvos centriniai laikraščiai. Bet nei T. Venclovai, nei kitiems Vakarų propagandistams tokie faktai nereikalingi, jie paprasčiausiai yra neparankūs. Be to, bažnyčios nuopelnai istorijoje yra nepelnytai išpučiami. Toje pat radijo laidoje T. Venclova sutapatina bažnyčios istoriją su civilizacijos istorija. Anot jo, „po krikšto Lietuva pagaliau tapo civilizuoju kraštu“. Bet toks teigi-

nys, švelniai tariant, neatitinka tikrovės, ir Lietuva ilgus metus buvo atsilikęs Europos užkampis. Galima tik sutikti su autoriumi kalbant apie šiandieninę Lietuvą — taip, Lietuva jau civilizuoju kraštas. Čia panaikintas išnaudojimas, žmogus yra tikras dėl savo ir savo vaikų ateities, čia nepropaguojamas smurtas, prievarta, pornografija. Bet tai jau — ne bažnyčios, o liaudies valdžios nuopelnas. Tokią išlygą būtina padaryti. Būtina, nes katalikiškieji iševijos autoriai šiandien jau priversti pripažinti, kad būtent „laisvasis pasaulis“ pakirto žmogaus moralės pagrindus, o bažnyčia nebeužtikrina moralinio imuniteto. Štai teologas A. Paškus vienoje paskutiniųjų savo filosofinių knygų „Asmuo ir laisvė“ gan kritiškai įvertina vadinamąjį civilizuoju

Vakarų pasaulį, kur laisvė jau seniai tapo laisve turčiams, t. y. išrinktiesiems, ir laisvos iniciatyvos sąlygomis visiškai nebeliko vietos žmoniškumo principams. Nagrinėjant konkrečias tokios laisvės apraiškas, paaiškėja politikų cinizmo ir daugumos žmonių nerealių vilčių faktai, kurie išugdė savanaudžių filosofiją — tikslui pasiekti viskas galima: vagystė, plėšikavimai, kiti nusikaltimai. Paškus savo knygoje skiria daug dėmesio jaunimui ir cituoja žinomą amerikiečių vaikų psichologą U. Bronfenbrennerį: „Šiandieninė Amerika augina išsivysčiusią vandančią generaciją...“ Dabar Amerikos mokykloms vaikų chuliganizmas kainuoja per metus 600 milijonų dolerių.

Tokie faktai yra apie kraštą, kurio atradėjai ir vėlesnieji atvykėliai buvo karšti katalikai. Kodėl jie neišugdė savo palikuonims taurių jausmų, kodėl vakarietiškoji civilizacija šiandien dūsta nuo prievartos? T. Venclova, rašydamas savo komentarą „Amerikos balsui“, nuėjo paprasčiausiu keliu — norima priėmė už galima. Mokslu, kurio aplinkoje dabar sukinėjasi minėtas asmuo, čia nėra iš tolo nekvepia, o žurnalistinė etika — taip pat.

J. Sakins

Kaip jau buvo pranešta, Lietuvoje „Tėviškės“ draugijos kvietimu, viešėjo žymus lietuvių dailininkas, gyvenęs Brooklyn, N. Y. Amerikoje, Lietuvos TSRS nusipelnęs meno veikėjas Vytautas Kazimieras Jonynas.

V. Gulevičiaus nuotraukoje: Susitikimo metu su Lietuvos KP Centro Komiteto pirmuoju sekretoriumi Petru Griskevičiumi.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Reakcininkai pradeda mosikuoti antikomunizmu

Kaž kas yra pasakęs, kai buržuazinei demokratijai pradeda nebesisekti, — ji pasidaro pikta, reakcinėms jėgoms atleidžia stabdžius ir joms leidžia šėlti. Pavyzdžiu gali būti Amerikos buržuazinės demokratijos valdančiosios republikonų partijos ultrakonservatoriai.

Prez. Reagan reagonomika ir Irangate byla Amerikos liaudį taip "supolitikino", kad 1988-aisiais metais prezidento rinkimai atrodo bus beveik daugiau kaip tikra, kad republikonų ultrakonservatoriams lems skaudų pralaimėjimą. Tą mato ir supranta jie patys, bet kaip taisyklė, politikieriai iš politinės arenos lengvai nepasitraukia. Nors rinkimai bus tik kitais metais, bet konservatoriai reakcinėms jėgoms jau pradeda atleisti stabdžius.

Kaip žinia, reakcinių jėgų įprastu ginklu prieš oponentus yra antikomunizmas. Kas tik ne su jais, tas — komunistas. Paimkime tokius ultrakonservatorių kongresmanus kaip Newton Gingrich (R. Ga.) ir Robert Walter (R. Pa.). Dar pirmą negu prasidėjo Irangate byloje kongresinio komiteto apklausinėjimai, jie jau viešai pradėjo reikšti nuomonę, kad kongreso nariai, kurie nenori padėti Nikaragvos "contras", — padeda komunistams.

Kongresmanas Gingrich Atstovų Rūmuose įkaitęs išrėžė kalbą, jog jam esą nuostabu, kad kongrese yra žmonių, kurie padeda "Amerikos komunistų partijai, kaip Tarybų Sąjungos agentui". Irangate aferos apklausinėjimo metu, ultrakonservatoriai stačiai šėlo antikomunistinėmis frazėmis. Tai matė ir girdėjo kiekvienas, žiūrėdamas televiziją ir klausydamas radio. Klausantis jų, atrodė, kad komunistai ir Tarybų Sąjunga jau beldžiasi į Amerikos duris! . . .

Per visas tas dienas konservatoriams antikomunistinės isterijos, tačiau sukelti nepavyko. Kaip neseniai Chicagoje įvykęs JAV Komunistų partijos suvažiavimas konstatavo, Amerikoje antikomunizmas baigia išeiti iš mados, per prezidentinius rinkimus kitais metais liaudis rimtai ruošiasi republikonų partijos konservatorių iššiuoti iš visų administracijų.

Republikonų konservatorių reakcinės jėgos, tačiau, dar vistiek rankų nenuleidžia. Pirmąją auka jos pasirinko, siekiantį kitais metais būti perrinktu Ohio valstijos senatorių Howard Metzenbaum. Specialusis republikonų komitetas jau paruošė ir paskelbė dokumentą, kuriame pabrėžia, senatorius Metzenbaum dalyvavęs įkūrimo ir rėmęs net kelias valstijoje komunistines organizacijas, kaip advokatų gildiją, socialinių mokslų mokyklą, Clevelando progresyvių piliečių komitetą ir k. Be to, dar sen. Metzenbaum senate nuotaikos esančios prieš didįjį biznį, už uždarinėjančių fabrikus korporacijų suvaržymą, už socialistuojantį darbą.

Antrąją auka reakcininkai pasirinko per raudonėdį komentatorių William Buckley, kuris savo sindikatiniam straipsnyje paskelbė, jog Michigano demokratų kongresmenas George Crockett esąs toks žmogus, kurio negalima atskirti nuo žmogaus, turinčio komunistų partijos bilieta.

Kuom ramusis kongresmenas George Crockett reakcininkams nusikalto? Kaip jis pats sako, prieš jį reakcininkų puolimai prasidėjo nuo tada, kai jis tapo kongresinio pakomitečio pirmininku sekti Washingtono politiką Centro Amerikoje, kad JAV tam regione neįsiveltų į karą.

Ar republikonų konservatoriams tokiais atvirais antikomunistiniais išpuoliais pavyks išsigelbėti kitais metais per prezidento rinkimus, prašosi klausimas. Tačiau tokių išpuolių tenka laukti, nes Amerikos buržuazinės demokratijos valdančiąją republikonų partijai, priešakyje su prez. Reagan, žemė slysta iš po kojų.

Nieko nelaimėjo antikomunistiniais išpuoliais Hitleris, nieko nelaimėjo Mussolinis, nieko nelaimės ir Amerikos reakcinės jėgos. Nors Amerikos demokratija yra buržuazinė, bet liaudis pasiryžusi ją puoselėti.

IŠANKSTINIO NUSISTATYMO NELAISVĖJE

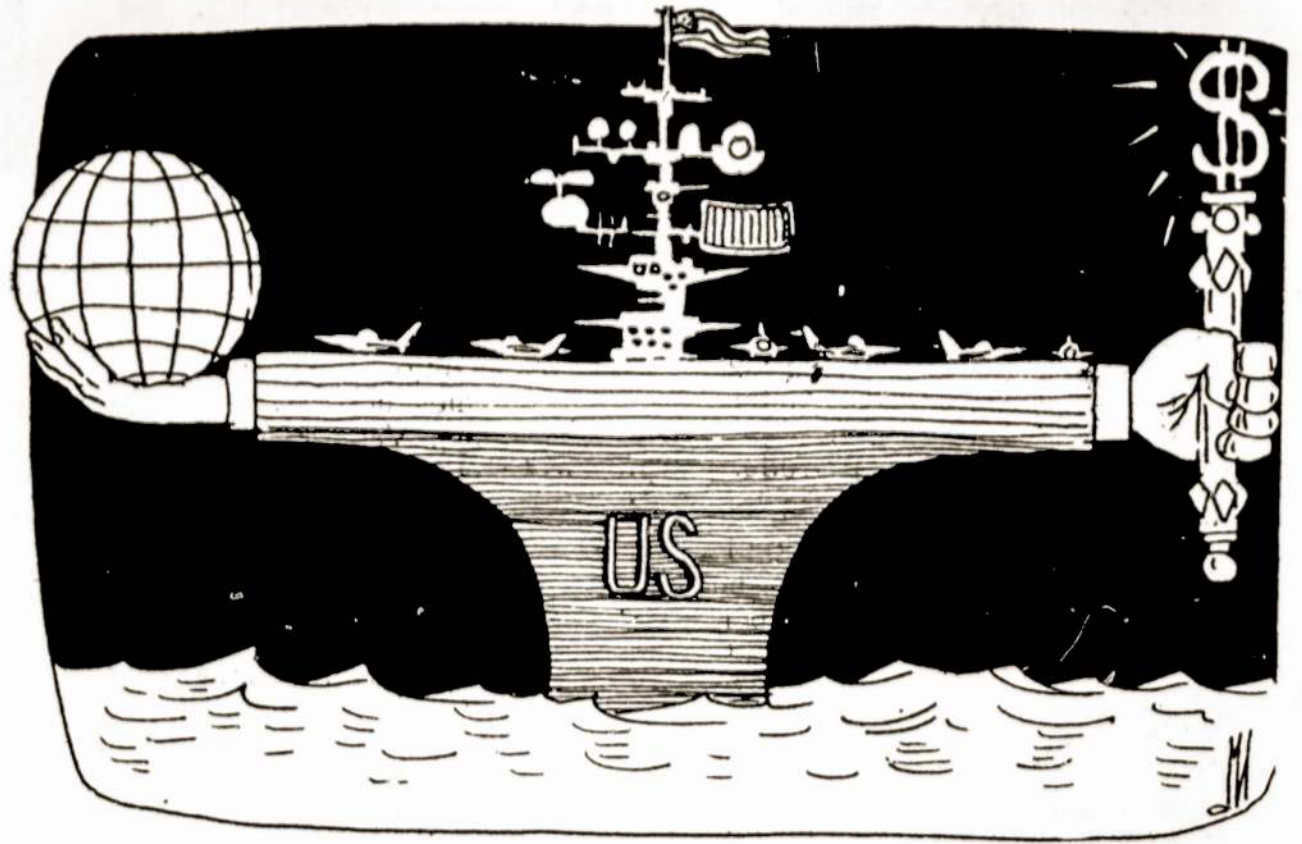
Ilgą laiką reakcinė spauda ir įvairūs „balsai“ kaip įmanydami triukšmavo, kad Lietuva dabar „atskirta nuo pasaulio kultūros“, ji „priverstinai uždara“ ir t. t. Ar taip yra? 1980 metais Lietuvoje lankėsi 34 829 užsienio turistai. Jų daugėja: 1985 m. Nemuno kraštą aplankė 41 197 užsieniečiai. Vis daugiau respublikos gyventojų vyksta pasižvalgyti į svečias šalis. 1980 m. į užsienį išvyko 14 841 respublikos gyventojas, 1985 m. — 21 184. Pasirodo, ne tokia jau Lietuva ir uždara. O kaip su „atskyrimu nuo pasaulio kultūros“? Lietuva dabar palaiko aktyvius kultūrinius ryšius daugiau kaip su 60 pasaulio valstybių. 1981—1985 me-

tais 32 užsienio šalyse įvyko 49 kompleksiniai renginiai, kuriuose Tarybų Sąjungai atstovavo Lietuvos kultūros, meno veikėjai, žurnalistai, įvairūs specialistai ir t. t. Šiltai užsienyje buvo sutikti „Lietuvos“ ansamblis, Valstybinis kamerinis orkestras, Akademinio operos ir baletu teatro trupė, kiti meniniai kolektyvai. Socialistinės santvarkos priešininkams — visa tai vaidenasi „atsiskyrimu nuo pasaulio kultūros“.

Su kuo buržuaziniai autoriai palgyna vykstantį keitimąsi kultūros ir meno vertybėmis? Negi jau pamiršta, kad buržuaziniai laikais Lietuva neturėjo nė vieno profesionalaus kolektyvo, galinčio tinkamai reprezentuoti svetur lietu-

KARIKATŪRI AKIMIS

Jungtinės Amerikos Valstijos vis daugiau karo laivų (Pereijos lanką. (18 lai)

PENTAGONAS: — Mes privalome išlaikyti pusiausvyrą šiame nepastovioje pasaulyje, E. Milutkos („Izvestijos“) pie

NEAUKŠTAS ŽVIRBLIO DANGUS

Vieniši lietuviški balsai dar paragina, kad reiktų rimčiau globoti „gimtosios kalbos gyvybę išeivijoje“. Tačiau „kultūros vairuotojai“ kažkodėl tų balsų stengiasi neigirti, lyg ta tema nesvarbi skundžiasi „Dirvos“ savaitraštyje T. Klyga.

O antai Č. Masaitis vėl teigia, kad neužtenka mokėti pasakyti „laba diena“, o būtina sugebėti pajusti lietuvių kalbos „skonį“, pažinti jos formų, žodyno, sinonimų ir homonimų nepaprastą turtingumą, jos ritmą ir skambesį; mokėti ir norėti lietuviškai išsakyti savo džiaugsmą ir ilgesį...“ Ir nesulauk nepasūlęs nepremijuoti abejotinos vertės rašinius, o geriau, anot jo: „premijuokime be klaidų parašytus diktantus...“

Bet atrodo, kad ir diktantų ne gausybė. J. Masilionis „Drauge“ šitaip: „Kai kam parūpo nesugadinti savo vaiko angliškojo akcento, ir jie, kaip tas už lešiu blūdėlių, pardavė savo vaikus svetimiesiems, lietuviškai nemokančioms nei bū, nei be“. Tad šauk nešaukęs, tokie prie „diktantų rašymo“ neateis.

Šieji vaizdeliai nedžiugina. Ir tegu niekas neparodo į Tarybų Lietuvą, kad esą pažūrėkite, kaip tuo džiaugiasi sovietiniai lietuviai. Tai būtų tolygu chamizmui. Jie nesidžiaugia, jie tik konstatuoja labai nelinksmą lietuvių išeivijoje, kartu atsimindami, kaip įžūliai iš ten, tai yra iš išeivijos, šaukiame apie Lietuvos nutautėjimą. Susimąstai dėl to ir net nežinai, kaip paaikškinti tokį užsispyrimą žūt būt įtvirtinti išeivijoje visuomenėje mintį, jog tie velnio nešti ir pamesti bolševikai net tautoje nu-

višką meną.

Paskutiniu laiku užatlantėje atsirado lyg ir praregėjusių. Pamatė, išgirdo, sužinojo apie respublikos kultūrinius ryšius su kitomis valstybėmis. Atrodo, jau šis faktas „besirūpinantiems“ lietuviška kultūra turėtų būti ir malonus, ir primtinas. Bet kur tauli Šmeižė, kad respublika izoliuota ir darė išvadas — blogai. „Praregėjo“, o išvados tos pačios — vėl blogai. Matote — „Prancūzija, Austrija, Belgija, Liuksemburgą ir kitas Europos šalis užtvindė kultūrinės ir ne kultūrinės delegacijos iš Lietuvos...“

Jeigu pedantiškesnis skaitytojas pasmalsautų, kada bus jiems nebe blogai, atsidurtų absurdiškumo labirinte. Tačiau iš labirinto gali išsikepurnoti, o nuo neapykantos buržuazijos atstovai, matyt, nepajėgūs išsivaduoti. Todėl net aki-vaizdžių faktų remiami jie vis tiek traukia senąją dainelę: vis blogai ir blogai... Arvydas Civylis

stelbia jos gimtąją kalbą.

Kita vertus, oi, kaip aukštai šieji balsai kelia darbus, padarytus vardan lietuvių išlaikymo išeivijoje. Čia mes ir vėl, žiūrėdami į juos, sakome: te pašlovina juos viešpats! Bet juk ir pačioje išeivijoje yra apdairesnių žmonių, ir iš jų girdime: ėgi, ėgi, nei tie darbai dideli, nei ką. Pavyzdžiui, J. Masilionis prašo nesusidaryti „klaidingo išpūdžio“ dėl apimties paramos, kurią lietuviškam švietimui skiria įvairios organizacijos. Pavyzdžiui, Pasaulio lietuvių bendruomenė. Jis rašo: „Ar ne juokinga, tokią sumą gauti iš tų, kurie irgi vis pabrėžia, kad lietuviškajam švietimui, kad mokyklos yra lietuvių bė atrama...“

Kaip buvo skelbta, APVALIA SUMA švietimui skyrė ir Lietuvių fondas. Čia ir vėl iš J. Masilionio: „paskirsčius 31 mokyklai, ne visos jų gavo tiek, kiek moka nuomos už patalpas“.

Tačiau geriau žvirblis rankoje negu erelis danguje — šiaip ar taip, o dar 31 mokykla kruta, kvėpuoja, dar šiaip taip laikosi. Tačiau kalbant apie liuanistinį švietimą, norėčiau pasakyti, kad į didesnius dalykus išeivijoje daug kas net orientuotis nesugeba, ir pataria lietuvių mokslus studijuoti ne kur, o Britų muziejaus bibliotekoje Anglijoje, Herderio institute Marburge (VFR), Kongreso bibliotekoje Vašingtone (JAV)... Taip, kai kuriose jų saugomi liuanistiniai leidiniai. Pavyzdžiui, Lietuvos Mokslų Akademijos Centrinė mokslinė biblioteka keičiasi ir humanitariniais leidiniais su Kongreso biblioteka Vašingtone. Jos partneriais mainuose knygomis ir periodika yra ir kitos stambios pasaulio šalių bibliotekos. Ir todėl dar labiau nesuprantama, kaip savo rekomendacijose šie ponai „užmiršo“ paminėti Vilniaus ir Rygos mokslines įstaigas, ar kitų miestų bibliotekas, turtingas baltistika. Arčiausiai nuo Tarybų Lietuvos jų garsinamu tašku yra Helsinkio universiteto (Suomija) biblioteka. Taigi dar sykį: net tarptautiniu mastu pripažintas Vilniaus valstybinis universitetas — kaip vienas iš baltistikos centrų — ignoruojamas.

Taigi žvirblis rankoje — ir tik! Iš tikrųjų į aukštesnę padangę su panašiais „kultūros vairuotojais“ nepakils... Gal todėl daugėja reiškinų, kai išeivijos žmonės apeina šiuos „vairuotojus“, ir, žiūrė, jau dairosi po Vilnių... Arvydas Civylis

— 3,400 Amerikos mokslininkų susitarė nedalyvauti „žvaigždžių karų“ programai sukurti.

Vilnis, 1987 m. rugsėjo 17 d.

PRIEŠ 70 METŲ AMERIKOJE

Tarybų Sąjunga sutinka savo naują didelį jubiliejų: septyniasdešimt metų nuo Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos. Tai padės tarybiniais žmonėmis dar sykį apmąstyti savo unikalią istoriją, pažvelgti į ją nauju žvilgsniu, kuris būdingas šiam revoliuciniam persitvarkymui. Kai ką ir patikslins, teisingiau įvertins. Tačiau svarbiausia: lemiamas pokūkis, kurį žmonijos istorijoje padarė Spalio revoliucija, nežūrint tolesnės raidos sudėtingumą ar net prieštaravimų, lieka be jokių patikslinimų ar pataisymų, toks pat su nieku amžiuje nepalyginamas, toks pats istoriškai reikalingiausias, kokiu jį laikė per visus 70 metų pažangios, demokratinės pasaulio jėgos. Tai, jog Tarybų Sąjunga tapo viena iš dviejų galingiausių pasaulio valstybių, yra akivaizdus Spalio revoliucijos pergalės rezultatas.

Minint revoliucijos sukaktį, yra kas pasakyti ir apie mūsų, užsienio lietuvių, pažangaus judėjimo istoriją. Lieka ta pati tiesa, jog pažangus mūsų judėjimas iškilio į vieną reikšmingiausių, įtakingiausių visos lietuvių išeivijos ideologinių jėgų, kuri ne tik sukūrė nepakartojamą, turtingą istoriją, bet ir paliko savą indelį visos mūsų tautos gyvenime. Tai primenama akivaizdžiausiais faktais „Vilnies“ ir „Laisvės“ komplektuose, pažangaus judėjimo raštuose, Lietuvoje išleistose L. Kapočiaus, L. Petkevičienės, R. Sarmaičio, B. Ragučio ir kitų knygose. Didžiojo Spalio įtakoje galutinai revoliuciniu keliu pasuko „Laisvė“, jos deka gimė ir „Vilnis“, kuri eina jau šešiasdešimt aštuntuosius metus.

Kai kas dipukų spaudoje vis mėgsta sekti visokiausias pasakas apie vos ne amžiną Amerikos pra-

našumą, patrauklumą ir t. t. Šitie „praeities pranašai“, o tarp jų pastebimą vietą užima ir liberalų intelektualai, labai blogai studijuoja pirminius šaltinius, nenori matyti realybės tokios, kokia ji yra. Kalbos apie pastovų amerikietiškos demokratijos tvirtumą, konstitucinių garantijų nepažeidžiamumą labai naiviai atrodo, prisimenant tai, kas dėjos Amerikoje prieš septyniasdešimt metų ir ne kartą po to.

Pavyzdžiui, verta pasklaidyti 1917 metų „Kovos“ puslapius. Išgąsdinta darbo žmonių išsivadavimo judėjimo, JAV valdžia nesiskaitė su jokiais laisvėmis, demokratijomis, konstitucinėmis teisėmis. Tai patyrė ir lietuvių darbininkai, kurie kovojo už savo teises ne ginklais, o žodžiais ir demonstracijomis. Kalėjimai, deportacijos, griežiausia cenzūra, spaudos uždarinėjimas — visa tai buvo skirta ne amerikietiškos demokratijos ugdymui. Pagaliau viskas baigėsi tuo, jog vieni geriausių tuo metu lietuviškų leidinių — „Kova“ ir „Naujoji gadyne“ —

buvo likviduoti. Tačiau represijos nenumalšino lietuvių darbininkų socialinės teisybės jausmų. Reakcija dar ne sykį stengėsi be jokių sentimentų ir išlygų užgniaužti pažangų Amerikos etninių grupių, tarp jų ir lietuvių, sąjūdį. Todėl tiems antitarybiniais išeiviams, kurie siūlo Amerikos demokratiją pavyzdžiu kitiems, Didžiojo Spalio 70-metis suteikia progą bent sykį pamėginti susipažinti autentiškai su visai nepavyzdinga demokratija, su represine JAV valdančių sluoksnių politika, kurios jie griebiasi vos pajunta pavojų savo sukurtam gyvenimo būdui.

S. Jonas

SENIAUSIOJI UŽUOMINA APIE ROBOTĄ

Mūsų dienomis žodį „robotas“ galima išgirsti ne tik gamybiniuose inžinierių, vadovų, konstruktorių pasitarimuose, bet ir šeimoje, kur nusiskundžiama, kad nėra roboto butui sutvarkyti. Prietaisai, mašinos, dirbančios kaip žmogus, vis dažniau pastebimos cechuose. O kas negirdėjo apie robotizacijos bumą Japonijoje?

Tačiau ar Japonija yra robotų pradininkė? Ar nebandė jų kas nors dar anksčiau sukurti? Remiantis literatūriniais šaltiniais, robotų tėvyne reikėtų laikyti Japonijos kaimynę Kiniją.

Mituose, sukurtuose trečiame antrame tūkstantmetyje prieš mūsų erą, randamas toks pasakojimas.

Kada Kinijos valdovas Muvanas leidosi nuo Janczio kalno namo, vienas žmogus padovanojo jam gabų amatininką Jašį. Muvanas pasikvietė jį ir paklausė, ką jis moka daryti. Jašis atsakė:

— Galiu padaryti viską, ką panorėsite. Ir dabar turiu vieną daiktą. Ar nenorėtumėte į jį pažvelgti?

— Gerai, atnešk kada nors, pažiūrėsiu, — sutiko Muvanas.

Kitą dieną pas Muvaną atėjo Jašis ir dar kažkoks keistai apsirengęs žmogus. Muvanas paklausė Jašį:

— Kas tai?

— Tai žmogus, kurį aš sumeistravau, — atsakė nusilenkdamas Jašis. — Jis moka dainuoti ir vaidinti.

Muvanas labai nustebo. Kaip jis nežiūrėjo į nepažįstamąjį, negalėjo įžvelgti nieko tokio, kas skirtų jį nuo paprasto žmogaus. Pasakyti, kad tai netikras žmogus, o lėlė, buvo neapdairu. Muvanas nutarė stebėti, kaip tas grois, o tik paskui spręsti. Jis įsakė savo mylimajai Cenzi bei kitiems artimiesiems

Vilnis, 1987 m. rugsėjo 17 d.

atėiti pasiklausyti dainavimo ir nuostabaus žmogaus grojimo.

Svečias pradėjo vaidinti: jis lingavo galvą, dainuodamas į taktą judino liesas rankas ir kojas, šoko labai išraiškingai pagal ritmą. Kuo ilgiau Muvanas žiūrėjo, tuo labiau abejojo: „O gal jis vis dėlto gyvas?“

Vaidinimasėjo į pabaigą. Ir staiga pastebėjo, kad artistas labai atidžiai žiūri į Muvaną mylimąją, nė minutė nenuleisdamas nuo jos akių, mirksi ir visaipten stengiasi rodyti savo jausmus.

Štai šiuo momentu Muvanas ir nustojo abejojęs. Baisiai įtūžęs, įsakė sučiupti Jašį, kuris drįso į jį taip sukvailinti, ir nukirsti galvą. Sudrebėjęs iš baimės, Jašis griebė artistą, vis dar demonstruojantį savo jausmus, atsuko jam galvą, nutraukė rankas ir kojas, atidarė krūtinės ląstą. Pasirodė, kad viskas buvo padaryta iš odos, medžio, lako, išdažyta įvairiaspalviais dažais ir meistriškai suklijuota. Vidaus organai (žarnos, širdis, skrandis, kepenys, plaučiai, inkstai), taip pat šonkauliai, raumenys, kaulai, oda, plaukai, dantys, galūnės, nors iš pirmo žvilgsnio atrodė kaip gyvo žmogaus, buvo meistriškai padaryti. Kai visos šios atskiros detalės buvo surinktos, vėl atgijo pataikaujantis aktorius. Muvanas buvo nustebintas. Jis įsakė ištraukti iš žaislo širdį ir... stebuklingas žmogus nustojo dainavęs. Paskui išmetė kepenis, ir... jis apako. Nors akys buvo plačiai atmerktos, jis negalėjo orientuotis ir skirti pasaulio šalių. Ištraukus inkstus, nustojo judėti kojos, jos negalėjo žingsnio žengti. Muvanas buvo labai patenkintas ir džiaugsmingai sušuko:

— Žmogaus rankų meistriškumas taip išlavėjo, kad gali rungty-

Cia JAV imperializmas turi įkišęs savo uodegą.

KAUPKIME ŠEIMOS ARCHYVUS

Tautos, valstybės istoriją kuria žmonės. Gyvendami savo laikmetyje, patys to dažnai nepastebdami, jie dalyvauja sudėtinguose istoriniuose procesuose, būna tiesioginiai reikšmingų įvykių dalyviai ir liudininkais. Istorinės sąlygos taip lėmė, kad mūsų šis betarpiško dalyvavimo istorijos vingiuose pojūtis yra ypač silpnas. Tam priežasčių daug. Kaip žinome, nacionalinio atgimimo laikotarpiu (XIX a.—XX a. pr.) nuo tautos kamieno galutinai atkrito praradusi nacionalinę sąmonę bajorija. O juk kaip tik šis socialinis sluoksnis, sekantis savo klasei būdingais viduramžių kanonais, turėjo tą „tiesioginę“ istorinę atmintį. Nuo seniausių laikų buvo vedamos bajorų šeimų genealogijos, kruopščiai fiksuojami protėvių žygiai ir darbai, jų įnašas į valstybės gyvenimą. Yra žinomi didžiuliai Lietuvos didikų šeimų archyvai, tapę dabar neįkainojamais šaltiniais mūsų krašto praeičiai tirti. Tai Lietuvoje ir už jos ribų saugomi Sapiegų, Radvilų, Pacų, Chodkevičių, Oginskių ir kitų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų dokumentų rinkiniai. Iš smulkesnių bajorų didikų rinkinių galima paminėti Baliskių giminės dokumentus. Lietuvos archyvuose saugoma gausi XVII a.—XX a. pr. privati korespondencija, istorikui suteikianti vertingiausių žinių apie tiriamos epochos koloritą.

Iš po samanotos kaimo bakūžės išėjusiai naujai lietuvių generacijai šios tradicijos buvo svetimos. Liaudies istorinė atmintis siekė dažniausiai trečiąją kartą, kartais ketvirtąją. Kas buvo prosenelio tėvas, valstietis jau nežinojo ir tikriausiai retai susimąstydavo. Tokia padėtis išlieka ir dabar. Prie tokio status quo prisidėjo ir tas faktas, kad Lietuvoje visada buvo nepalankios sąlygos dokumentams kaupti. Per kraštą, pradedant XVII a., praužė daugybė alinančių karų, suiručių, visokių masinių nelaimių. Visa tai skatino ne kaupti, o kaip tik naikinti šeimos dokumentus. Mūsų tautoje vis dar gyvuoja (ir nesimato jos pabaigos) valstietiškos filozofijos išdava — „mažojo žmogaus“ teorija. Atseit, kam čia gali rūpėti mano menki reikalėliai, ką jie reiškia bendrame istorijos kontekste.

Siuos savo senus kompleksus mes turime ryžtingai įveikti. Mūsų praeitis, mūsų istorija negali

niauti su didžiąja gamta!

Toks pasakojimas užrašytas senovės kinų mituose. Priminsime, kad tai buvo labai labai seniai ir kad dabartiniai robotai dar neprilygsta aprašytam. Ir dar pridursime, kad mitinis valdovas deramai įvertino meistrą: jam buvo pagamintas toks pat vežimas, kaip ir valdovo, kuriais jie keliavo po pasaulį.

Pamokanti nuoroda, kaip reikia gerbti ir skatinti naujos technikos kūrėjus...

J. Vėlyvis

mums būti kažkuo abstrakčiu, tolimu, į ką žiūrime lyg pro stiklinį gaubtą. O to pasiekti galima tik giliai pajutus ir įsisąmoninus savo, savo šeimos vietą istorijos procese. Man šia prasme pasisekė. Mano senelis nuo pat jaunystės kaupė viską, kas buvo susiję su gyvenamu momentu — fotografijas, įvairiausios rūšies dokumentus, įdomesnius daiktus. Dabar šioje puikioje kolekciijoje galima pamatyti XIX a. pr. žemės dokumentus, 1859 m. diplomą, skelbiantį, kad senelis apdovanojamas medaliu už dalyvavimą 1853—1858 m. kare, XX a. pr. telegramas ir bankų kvitus, mano prosenelių karinės knygutes, daugybę dokumentų, liečiančių Lietuvos Respublikos laikotarpį — bankų vekselius, namo projektą, 1940 m. leidimus vykti į Vilniaus kraštą ir net traukinių bilietus. Taip pat daugybė dokumentų, liečiančių Tarybų valdžios atkūrimą Lietuvoje, mūsų šeimos vietą šiame procese. Ypač gausi fotonuotraukų ir negatyvų kolekcija. Jų yra keliasdešimt tūkstančių. Kai kurie iš jų tiesiog unikalūs — XIX a. pabaigos vaizdai, I pasaulinio karo nuotraukos, 1925 m. Gegužės 1-osios demonstracija Kaune, 1940 m. Vilniaus vaizdai ir kt. Išsaugoję senelis ir viso savo gyvenimo korespondenciją bei dienoraščius — mūsų šeimai, o ir visai istorijai jie neįkainojami.

Tai, ką aš čia išvardijau, yra menka dalelė to, kas buvo išsaugota ateinančioms kartoms. Siuos pavyzdžius pateikiu tam, kad galima būtų geriau suprasti betarpiško sąlyčio su istorija svarbą. 1853—1898 m., vasario ir Didžiojo Spalio revoliucijos, Vilniaus gražinimas Lietuvai 1940 m., permainingos ir kiti didieji įvykiai mums ir mūsų vaikams jau nebebus knyginiai beveidžiai dalykai — iš dokumentų jie bylos mūsų protėvių balsu.

Šie pavyzdžiai parodo, kaip svarbu yra užfiksuoti gyvenamąjį momentą. Juk gana greitai tai jau bus istorija. Mūsų vaikams — „legendiniai“ laikai, apie kuriuos objektyvų vaizdą leis susidaryti mūsų palikimas. Todėl neišmeskite seno laiško ar telegramos, neišmeskite net ir visai, atrodo, nereikšmingo kvito ar pažymos — juk tai mūsų nueito kelio liudininkai ir bylotojai. Taip pat reikėtų rūpestingai išsaugoti ir visa tai, kas liko mums nuo tėvų ir senelių. Šeimos archyvas tegul bus kiekvienoje mūsų šeimoje.

Artūras Andriusaitis

TRUMPAI

— Kongresiniame komitete misteriskai dingo telegrama, įrodanti, kad CIA nelegaliai padėjo 1985 metais lapkričio mėn., Izraeliui pervežti ginklus į Iraną.

— Daugiau kaip 350,000 plieno pramonės darbininkų yra išėję į pensiją. Dirbančiųjų pramonėje profsąjunga siekia juos suorganizuoti į atskirą organizaciją.

Prisimenu Didžiojo Spalio 70-metį, žengiant į 71-ąjį

TEN, UNIVERSALO FABRIKE...

Universale reikėjo apsiprasti, neskubėti ir tik paskui atsitiesus prie varstoto gerai apsižvalgyti, kad milžiniška fabriko dėžė, prikišta žmonių, mašinų, medienos, gaminių, paklustų bent nedidelei tvarkai. Iš pradžių teregėjau tik ažuolines stalų kojas, tik per obliuko prokirtę besiraitančias drožles. Dirbau savęs nesigailėdamas, nes su šiuo darbu siejau visas tolimesnes viltis — išmokti, būtinai išmokti, bet kokia kaina išmokti staliaus amato. Tai nebuvo menkutė svajonė, kaip dabar gali atrodyti. Tai buvo profesija, vadinasi, duona, pragyvenimas, o mintis patekti į kokius inteligentiškesnius mokslus, net į galvą neatklysdavo.

Rankų delnai įdiržo, pasidarė kieti. Darbininkus, neturinčius specialybės, anuomet vadino juodadabiais: jie per dieną uždirbdavo 6–8 litus. Aš gi, staliaus mokinys, — 4 litus.

Jeigu mokinys, tai atrodo, turėtų būti ir mokytojai. Kur tau! Turi obliuką, tai ir spausk, drožk! Tik atlyginimas pustrečio — pusketvirto karto mažesnis negu stalių. Tačiau mokytis buvo iš ko. Tereikėjo pastabumo, kuo daugiau pastabumo! Universalo staliai darė įvairius gaminius ir niekas iš jų meistrystės paslapčių neslėpė.

Darbas obliuojant stalų kojas užtruko, vis aštriau jaučiau, kaip smarkiai tai įgriso. Jau net nepasitebiu, kad dažniau ir kitiems pasakau: ot, išsiėdė iki gryno kaulo. Bet ko stebėtis, jei prie to paties varstoto, su tuo nedideliu obliuku nuo 1926 m. rugpjūčio iki 1927 metų kovo. Daugiau pusmečio! Tiesa, išmokęs buvau daugiau: stengiausi įsidėmėti, kokiems darbams, kokius instrumentus panaudoja darbo draugai, kokiais būdais apdorojama mediena, kaip padaromi surišimai. Ir dabar kam nors paklausius, kur išmokęs staliaus amato, pagarbiai prisimenu apie trisdešimt stalių, šalia kurių dirbau Universale.

GREITAS LAIKAS IR YPATINGAI

kai jį stebi iš aukštų dešimtmečių. Kas mano jaunystės metais atrodė smulkmenomis, dabar išaugę, sustambėję, lyg karštoje kronyje pašauta, gerai mielėmis pasotinta tešla. Prisimenu žmonių veidus, akis, kalbas — daug ką prisimenu, o geriausiai tuos, kas atėdavo padėti.

Universalo fabrikui priklausė didžiulė teritorija. Visur sukrauti rąstai, lentos, kitokiausi daiktai. Rąstus į Kauną atplukdydavo Nemunu, gabeno geležinkelio, perkertančiu Jonavos gatvę. Šiltomis dienomis didžiules rąstų rietuves aplipdavo žmonės. Tuomet ir pietus darbininkai valgydavo čia. Universalo didžiulis mūrinis pastatas stovėjo toliau nuo gatvės, toliau nuo apjuosusios kiemą tvoros. Pirmaisiais mano darbo metais čia dirbo apie 150 darbininkų, tačiau fabrikas plėtėsi: prie jo buvo prilipdyti priestatai ir darbininkų skaičius išaugo iki trijų šimtų. Tais laikais tai buvo didelė įmonė ir stambesnių už ją Kaune buvo nedaug.

Baldžių darbas ir fiziškai sunkus, bet dar sunkesnės buvo darbo sąlygos. Patalpa, kur mane prie varstoto pastatė Barševskis, užėmė fabriko centrą: ji buvo įsprausta tarp lentpjūvės ir džiovyklos, buvo panaši į didžiulę, visuomet murziną, tamsią dėžę. Prie sienos į kiemo pusę, dvejomis eilėmis stovėjo varstotai, o likusį plotą užėmė įvairios mašinos. Staliai susispaudė... Žvanga ir kaukia pjūklai, grėsmingai riaumuoja obliavimo ir tekinimo staklės, sunkiai šniokščia šlifavimo, spieglia gręžimo, ga-

landinimo mašinos... Tik tiršti dulkių debesys, kad svetimas nepasakys, kas ten, už dviejų trijų metrų. Dienos šviesa bejėgė prasigauti pro murzinus langų stiklus. Bejėgės akys atpažinti žmogų tirštuose medžio dulkių debesyse. Kažin, ar padėtų ventiliacija, tačiau ir jos nėra. Kartais — dažniausiai vasarą — langus pavalydavo, pasidarydavo jaučiau, bet neilgam, nes netrukus juos vėl apnešdavo. Suprakaitavę žmonių kūnai irgi aplipę dulėmis, jomis užkrėstos akys, užsikimšę nosys ir gerklės. Darbui pasibaigus, dar ilgai girdi, kaip žmonės kosėja, bandydami išplaučių iškrenkšti tą visą purvą.

IR VISUR DVOKIA,

visur prasmirdę. Smarvę labiausiai garina netoli varstotų klijus šildanti krosnis. O būdavo, skersai išilgai išvaikštai pavojingų mašinų ankštai prikišta patalpa ir... nieko. Net nesuprantama, kad tiek nedaug būta nelaimingų atsitikimų. Juk mašinos neapsaugotos, neatitvertos — paspardai jas kojomis, pačiupinėji rankomis. Matyt, patys įgūdžiai geriausiai saugojo žmones nuo nelaimių.

— Tfu, — spjaudai, valandėlei ištrūkęs į kiemą.

— Ateik pas mus, jeigu manai, kad bus geriau, — pašaipiai užjausdavo žmonės iš „pragaro“

Universale pragaras buvo rūsyje, kur per grindų angas pylė pjuvenas, drožles, sumesdavo nereikalingas medienos atliekas, visokiausį kitą šlamštą. Ten, rūsyje, tirštai ir visaipraktiškai nuo garo mašinų nusidriekę diržai, sukantys stakles. Pragare ne tik dirbti, bet ir šiaip praeiti pavojinga, o žmonės sėmė pjuvenas, rinko medienos atliekas, krovė į karučius ir, laviruodami tarp diržų, vežė į kūryklą.

Ką bekalbėti, tačiau stalių darbo sąlygų nepalyginsi su „pragaru“. Ir pas mus drabužiai įdulkėję, kūnai murzini, kad velniu kiekvieną šauk, bet vis tiek — ne pragaras. Žiemos ir kitomis subjurusiomis dienomis valgėme pas save, iš namų atsineštus pietus susikrovę ant varstotų ir staklių.

— Gražus mūsų gyvenimas, — rodydamas dantis, pasišaipydavo kas nors iš darbininkų. — Kažin, ar kitur toks yra?

— Yra. A-jai, a-jai, kiek yra, — atsiliepėdavo jam ir, klausyk, jau pasakodavo, kokiais pyragais darbininkai maitinasi kitose Kauno įmonėse. Daug kas iš stalių ir patlys valgė tuos „pyragus“ — buvo ne vienoje jų dirbė. Aš dar to nežinojau, nes du mėnesiai Petriko baldų fabrike — ne valgymas, o tik pasižiūrėjimas į „pyragą“. Tik vėliau įsitikinau, kad Universale toli gražu turėjome ne pačias bjauriausias darbo sąlygas.

KARTĄ PIETAUJANT

ant mano varstoto prisėdo J. Kvedaravičius ir, nurijęs kąsni, garsiai paklausė:

— Ar ne geriaus kelmus rauti? Ten nors saulė. Erdvu. Laisva. Ir paukštelis, ir žvėris. O jeigu atsikrenkšti, tai kraujas švarus, ne dulėmis sumurzotas.

— Gal. Tik bėda, kad ar švarus, ar dulkinas tas kraujas, jis vis tiek žmogui galą žada...

— Nu, nu! Per jaunas taip kalbėti! — pabarė J. Kvedaravičius. O apie kelmų rovimą užsiminė, norėdamas pratęsti ankstesnį pasakojimą apie Simonų gyvenimą kaime. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą tėvas Kelmės valsčiuje nupirko aštuoniolika hektarų žemės. Karas mūsų šeimą nusiviedė į Rusijos gilumą, iš kur sugrįžome 1921 metais. Pradžioje pabandėme įsikurti Kaune. Tėvo giminaitis laikinai

priglaudė sandėliuke. Nors visi vyrai — tėvas, du broliai ir aš — gavome darbą, tačiau gyventi reikėję tik duona ir vandeniu.

Tų metų vasaros pabaigoje, atgavus nupirktą žemės sklypą ir tikintis bent šiek tiek geresnės gerovės, išvažiavome ten, pasidarėme naujakuriai.

— Pasakyk žmogui, kad turi 18 hektarų žemės — už galvos nusi-tvers: toks turtas, toks turtas! O tu su obliuku ubagauji. Sakys: kvailys. Ne kitaip. Apšauks bukapročiu, ir tiek! — pakalbėjo J. Kvedaravičius, nuteikdamas ir kitus pasiklausyti manęs. Tačiau man dar nedrąsu kaip lygiam su lygiais leistis į tokias kalbas.

O mūsų tas aštuoniolikos hektarų sklypas taip ir vadinosi — Kelmynė. Iki 1912 metų ten augo eglėnas. Jį atgavus, ten pūpsėjo stori, pajuoję kelmai ir tirštai leido atžalas. Netolimo Prienių kaimelio ir Jockišio vienkiemio gyventojai čia atgindavo karves, paleisdavo arklius. Žemė nederlinga — pilka kaip pelenai. Ją reikėjo giliai arti ir gerai tręšti, o pirmiausia — išrauti kelmus. Tik kaip visa tą padaryti, jeigu nei arklio, nei karvės, nei kokio padargo?

Dalį Kelmynės tėvui pavyko parduoti ir nusipirkti nedidelę klėtelę, kur it pelės sulindome visi septyni Šimanai. Vyriausiam broliui buvo septyniolika, o jauniausiai seseriai — šešeri metai. Atsirado kito turto — arkliskas, karvė, plūgas, kastuvas, ožka...

— NEREIKĖJO IŠ KAUNO KRAUSTYTIS, —

vis dažniau pasakodavo motina. Tėvas nieko ūkininkavime nenu-tuokė: pirmą kartą atsisėdo ant žemės kaip žemdirbys ir, nesugebėdamas iš jos ką nors išgauti, ieškojo darbų kitur: ir sau, ir neišstiepiusiems vaikams. Tai buvo ne gyvenimas, o tylus siaubas. Nuo stalo pradingo net juoda duona ir, ačiū dar, kad garuodavo bulvės. Kirtome mišką, kasėme griovius, samdėmės kulti javus ir ravėti daržus. Atėjus žiemai, storai apvynioję skudurais kojas, tris kilometrų puškuodavome į Bulavėnus ruoštį popiermalkių. Bet kad ir šie darbai ne žmogaus ieškojo — juos surasdavome retokai ir buvo trumpalaikiai. Sakau, jeigu ir iki tol teko patirti skurdą, badauti, tai apsigyvenus Kelmynėje — pradingo net viltis, kad kada visa tai pasibaigtų...

Universale buvo nemažai darbininkų, gerai žinojusių kaimo varguomenės gyvenimą. Neretai pasitaikydavo, kad, būreliu susėdę pietų, jie prisimindavo kaimą. Man šios kalbos buvo suprantamos. Pirmomis darbo dienomis dažniausiai jų klausiausi tylėdamas, o laikui bėgant, jau ir pats įterpdavau žodį, kitą. Žinojau, ką reiškia bežemio, kumečio, pusininko, kamininko gyvenimas. Keturi metai, pragyventi Kelmės valsčiuje ant Kelmynės, beveik kiekvieną rytą nežinant, ką valgysi vakare, mokė atidžiau išsižiūrėti į gyvenimą, pastebėti jame reiškinį, kurie vėliau atstojo nemažai knygų, kad sąmoningai save atiduotume revoliucinei darbo žmonių kovai.

Ųkart, atsargiai J. Kvedaravičiaus paragintas papasakoti apie gyvenimą Kelmynėje, dar neišdrįsau to padaryti: vis tik naujokas, o pagaliau ir profesinis atsilikimas, net neišmanymas staliaus amato, vertė būti kuklesniu, negu gal buvau. Tuomet net į galvą neatėjo mintis, kad čia yra žmonių, kurie domisi ir tavimi, ir visu tavo gyvenimu.

Aleksandras Šimanas
Revoliucinio judėjimo Lietuvoje
veikėjas

„Interviu su idomiu

žmogumi“...

Išgirdęs, jog „Laisvės“ ir „Vilnės“ skaitytojams gerai pažįstamas satyrikas Kazys Bagdonavičius išleido savo penktąjį satyros rinkinį, kurį neaišku dėl ko pavadino „NEPYKITE“, pasileidau ieškoti knygelės, o vėliau, pastarosios neradęs, jos autoriaus. Poros puslapių interviu? Užsienio lietuviams? — kažkodėl nustebo išgirdęs. Labai jau susmulkėjai, Prana, tarė priekaištingu balsu. Užjūrio tautiečiams nieko gailėti nereikia, pamokė. Užjūrio tautiečiams negaila ir poros dešimčių puslapių interviu. Tiek nei „Laisvėje“, nei „Vilnyje“ netilps, pradėjau teisintis ir derėtis. Nebent spausdinti jį tęsiniais, pasiūlė autorius. Būtų labai juokinga, pratariau, ir jįsai nusileido. Tiek to, mostelėjo ranka, tačiau šį faktą užfiksuok interviu — tegu visi žino, jog tautiečius nuskriaudei tu, draugas Prana, o ne aš... Pavadinimą siūlyčiau labai paprastą ir kuklų. Pvz., „INTERVIU SU IDOMIU ŽMOGUMI“, nes jis visiškai atitinka teisybę. Na, o toliau maždaug šitaip — ką tik „Vagos“ leidykla nuddžiugino tikrosios literatūros mylėtojus, išleidusi jau penktąjį mano satyros bei humoro rinkinį, kuriame aš spausdinu savo naujas humoreskas, parašytas grakščiu, bet lakonišku stiliumi, kuriame maža vietos žodžiams, bet daug tuštumos — fantazijai. Šioje nedidelės apimties — viso

labo septynių spaudos lankų knygelėje aš šmaikščiai, kandžiai ir išradinčiai išjuokiau neigiamus žmonių charakterio bruožus — garbės troškimą, pasipūtimą, kvailumą, veidmainiavimą, tingumą, karjerizmą, konjunktūriškumą, skystumą, šykštumą, šlyštumą, snobizmą, garbės troškimą, bet apie jį, man regis, jau sakiau. Toliau — va ir va kaip: mano aštrosios satyros smaigalys taipogi nukreiptas į dvasinį provincializmą, tuštumą, gausias miesčioniškas apraiškas, klestinčias ir darbe, ir buityje, ir viešosiose vietose, ir visuomeniniame transporte. Be pamintų aštrių, šmaikščių ir originalių humoreskų, parašytų jau pamintuoju stiliumi, aš rinkinyje publikuoju pluoštelį aštrių, šmaikščių ir originalių miniatiūrų, kurių stilius taipogi nenusileidžia geriausiems šio žanro pavyzdžiams. Būtent jas, draugas Prana, labai patogu pateikti gero humoro pasiilgusiems Šiaurės ir Lotynų Amerikos lietuviams, jau nekalbant apie Australijoje ir Vakarų Europoje gyvenančius išsivius. Na, o toliau, mielas draugas Prana, paprašysiu suskaidyti mano glaudų, kompaktišką bei turiningą monologą klausimais, į kuriuos, kaip supratai, aš jau atsakiau, ir turėsi kokybišką interviu. Tiesa, būtinai įdėk pluoštelį aštrių, šmaikščių ir originalių miniatiūrų, o dėl honoraro kalbėsime atskirai, pridūrė jam būdingu bosu ir nuėjo Centrinio knygyno link.

— Kodėl knygą pavadinau „Nepykite“? — surikau įkandin. — Ar tau neatrodo? — Neatrodo, Praneli, neatrodo... O jeigu netyčia atsiras tokių, kuriems jį nepatiks? Pasakys — išsisėmė? Kartojasi? Pažvelgęs į viršelį, ir... supratai? — Tai tu, Kaziuk, esi apsidraudėlis? — provokavau tolesniam pokalbiui.

— Nuo savęs, broliu Prana, neapsidrausiu... — atsiduso autorius ir ištirpo Vilniaus gatvių tiliuose. Beliko užrašyti šį pokalbį, pridėti miniatiūrų ir pateikti skaitytojui...

Pranas Karlonas
Vilnis, 1987 m. rugšėjo 17 d.

Kas naujo Lietuvoje

◉ Dėmesys lietuvių literatūros publikimui Lietuvoje nemažas. „Vagos“ leidykla jau išleido P. Cvirkos, S. Nėries, A. Jonyno, J. Faulkštelio ir kitų „Raštus“. Tešiamas A. Vienuolio, S. Čiurlionienės-Kymantaitės, I. Simonaitytės „Raštų“ leidimas. Priimta prenumerata ir Maironio „Raštų“ tritomiui. Juos numatoma išleisti 1987–1988 m. 50 000 tiražu.

Firmame tome bus poeto lyrika tokia, kokia buvo publikuota 1927 m. paties Maironio išleistame „Raštų“ tome — „Lyrikcje“. Antrajame tome bus publikuojamos šešios poemos. Išskyrus „Jaurąją Lietuvą“, kitos penkios susilaukia pirmosios publikacijos tarybinia laikotarpiu. Pirmą sykį bus paskeibta poema „Lietuva“. Eus atspausdinta ir lenkų kalba sukurta poema „Nuo Birutės kalno“, pateikiant jos lietuvišką vertimą. Trečiame tome — dramos ir libretai.

◉ Vilniuje atidaryta parduotuvė „Pasidaryk pats“. Tai pirmoji tokio tipo prekybos įstaiga Lietuvoje. Vienoje iš dviejų jos salių prekiaujama pramonės, amybės likučiais, nekonciziniais gaminiais, kitoje — prekėmis, reikalingomis butų remontui, įvairiems meistravimo darbams namuose. Pendrais parduotuvės plotas viršija du tūkstančius kvadratinį metrų. Įrengta parduotuvėje įsteigtos redidėlės dirbtuvėlės, kuriose meistrai gali pirkėjams apdoroti metalą bei mederą.

◉ „Šviesos“ leidykla naujiems mokslo metams išleido šimto pavadinimo vadovėlių bendru 2,5 mln. egzempliorių tiražu.

◉ Druskininkai pažymėjo 150-ąsias savo įkūrimo metines. Tai plačiai šalyje žinomas kurortas. Jo sanatorijose per 5 tūkstančius lovų. Kurortas plėsis. Suprojektuotos naujos stambios žemdirbių, Aklųjų draugijos sanatorijos. Čia numatyta statyti kultūros rūmus, parodų kompleksą, įrengti centrinį parką.

Fasakysime, kad savo miškingumu Druskininkų apylinkės neturi sau lygių tarp Tarybų Sąjungos kurortų. Pažymint 150 metų sukaktį, miestas apdovanotas „Carbės ženklų“ ordinu.

◉ Vilnius turėjo svečių iš Kinijos Liaudies Respublikos. Delegacijos vadovas Linis Čeonaninis pasakė:

— Jusų šalis gyvena didelių permainų metu. Pertvarkymo politika turi neabejotinai didelę reikšmę socializmo ateičiai. Manau, kad tokie susitikimai turi didelę reikšmę, padeda stiprinti savitarpio supratimą, Kinijos ir Tarybų Sąjungos draugystę.

◉ Rokiškio rajono „Lėvens krantių“ kolūkių kolūkiečių Antanavičių šeimoje gimė trynukai. Visi trys sūnūs. Šeimoje dabar keturi vaikai — vyriausiajai dukrelei Jūratei jau keturi metukai.

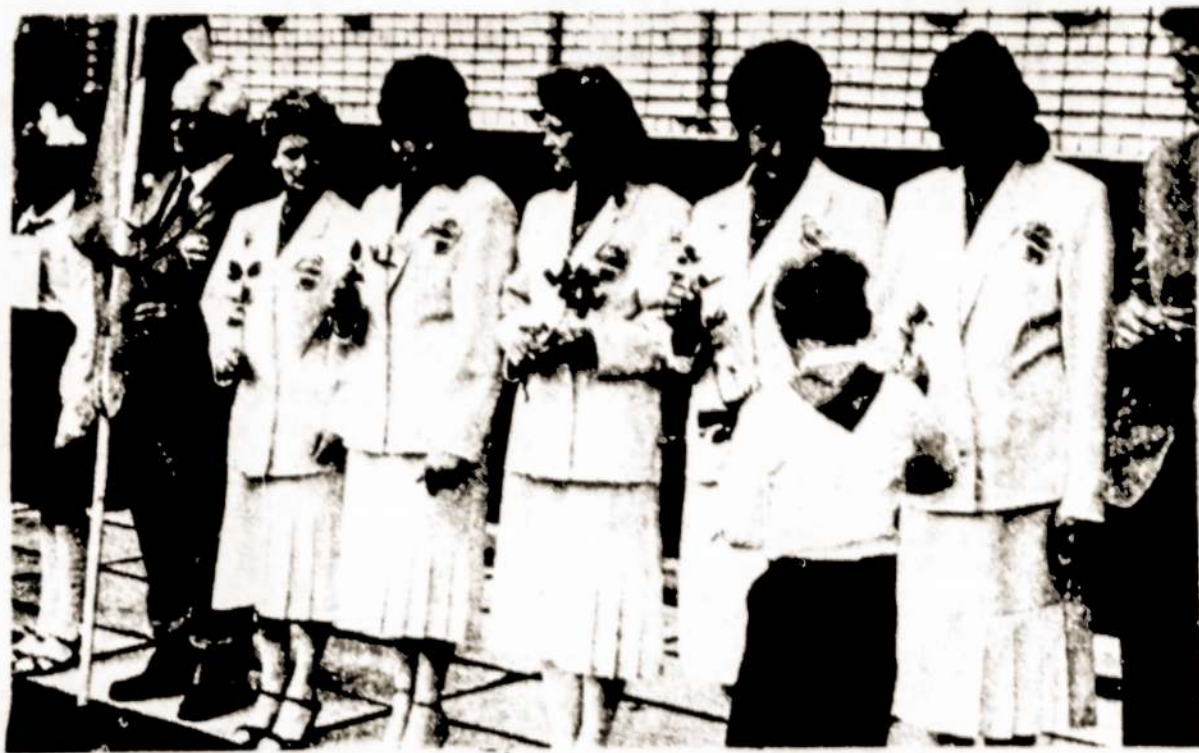
◉ Vilniuje „Vagos“ leidykla išleido Rojaus Mizaros apsakymų ir apybraižų knygą „Pirmasis bandymas“. Ją sudaręs J. Petronis žodyje „Apie R. Mizarą ir jo apsakymus“ rašo, kad šioje knygoje sudėti jo kūrinių parodo „R. Mizaros romanų ištakas, atskleidžia būdingiausias ikikarines JAV lietuvių proletarinės literatūros temas, problemas. Geriausi apsakymai praturtina mūsų supratimą apie senųjų išeivių ir jų gyvenimą tolimoje ušmarių šalyje, apie jų pastangas kultūreiti, įsijungti į bendrą Amerikos darbininkijos gyvenimą ir kovą“.

Knyga išleista 10 000 egzempliorių tiražu.

◉ Rugsjūčio mėnesį Lietuvos kino teatruose demonstruojama per 20 naujų vaidybinių juostų. Tai „Vieniša moteris rorėtų susirašinti“, „Vaikų aikštelė“, „Tik vienas gyvenimas“, „Meilės aritmetika“, „Ašerų saloje“ ir kt. Rugsjūčio repertuare taip pat juostų kinematografinių kūrinių „Noriu būti laimingas“, amerikiečių „Reta rūšis“, prancūzų „Tikroji damos su kameijomis istorija“, lenkų „Kas šis žmogus“. Kino ekranuose laukiamas ir naujas lietuviškas meninis filmas „Vilkoakio pėdsakai“.

◉ Keturis kartus per metus Liaudies Lenkijos Respublikoje išėinančią lietuvišką „Aušrą“ leidžia Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos valdyba. Šis leidinys platinamas ir Lietuvoje. Primename, jog per sąjunginę spaudą platinami ir JAV lietuvių pažangūs laikraščiai „Vilnis“ ir „Laisvė“.

◉ Praėjo 17 metų nuo tos dienos, kai tėvas ir sūnus Brazinskai padarė nusikaltimą. Rugsjūčio 4 d. vilniškėje „Tiesoje“ iš „Pravdos“ perspausdintas šia tema pasikalbėjimas TSRS generalinio prokuroro A. REKUNGO ir „Pravdos“ apžvalgininko G. ZAFESOVO.

Neseniai Vologdos srities, Vologdos rajono TSRS 60-mečio tarybiniam ūkyje vyko vienuoliktasis sąjunginis mechanizuoto melžimo konkursas.

Nikolajaus Zesnokovo nuotraukoje: Lietuvos TSR melžėjų komanda: [iš kairės] — treneris V. Mackevičius, D. Mazukienė [šalies melžimų čempionė], A. Skredenytė, Gilnskienė, A. Juozūnaitienė, D. Krušinskienė [atsarginė melžėja].

Kiek Panevėžiui reikia kultūros namų

Panevėžys pasipuošė nauju, architektūriškai išraiškingu pastatu. Tai „Ekranų“ gamyklos kultūros rūmai, didžiausia kultūros įstaiga mieste. Čia trys erdvios koncertų, šokių ir posėdžių salės, patalpos repetitijoms, būrelių užsiėmimams, visi patogumai meno mėgėjams. „Ekranai“ — 43 meno saviveiklos kolektyvai. Plačiai žinomas dainų ir šokių ansamblis, estradinis ir etnografinis ansambliai, vaikų būreliai, šokių grupės ir kiti, jungiantys daugiau kaip 1300 žmonių. „Ekranų“ kultūros rūmais naudojasi ne tik gamyklos darbuotojai, bet ir viso miesto žmonės.

Panevėžys — penktas pagal dydį Lietuvos miestas. Jame 120 tūkstančių gyventojų. Per pastaruosius 30 metų jo gyventojų skaičius patrigubėjo. Čia daugiau kaip 30 stambių pramonės įmonių. Žinoma, jam sunku lygintis su stambesniais respublikos miestais — sostine Vilniumi, Kaunu, Klaipėda, kur yra aukštosios mokyklos, daugiau mokslinės, kultūrinės inteligentijos, profesionalių meninių kolektyvų, tvirtesnė materialinė kultūrinė bazė. Nepaisant to, kultūrinio gyvenimo įvairovė Panevėžys nenusileidžia kitiems miestams, turi savitą veidą.

Pagrindinė miesto kultūros įstaiga — plačiai pagarsėjęs Panevėžio dramos teatras, įkurtas 1940 metais. Čia, vadovaujami teatro įkūrėjo ir daugiametio meninio vadovo ir vyriausiojo režisieriaus Juozo Miltinio, subrendo įžymūs teatro ir kino menininkai — Donatas Banionis, Vaclovas Blėdis, Gediminas Karka, Algimantas Masiulis ir kiti, išgarsėję visoje Tarybų Sąjungoje, užsienio šalyse. Dabar teatrui vadovauja Donatas Banionis. Teatras turi didelę įtaką kultūriniam miesto gyvenimui.

Kaip mums pasakė miesto vykdomojo komiteto kultūros skyriaus vedėja Rita Pribušauskienė, Panevėžyje yra apie 700 įvairių meno saviveiklos kolektyvų, kuriuose dalyvauja apie 11 tūkstančių žmonių. 22 kolektyvai turi garbingus liaudies kolektyvų vardus.

Tarp jų — saviveiklinis liaudies operetės teatras, kuriam vadovauja režisierius Valdas Jatautis. Šis teatras neseniai pažymėjo savo 25-metį. Kolektyve — 100 aktorių, dainininkų, šokėjų ir muzikantų.

Trečią veiklos dešimtmetį pradėjo vaikų numylėtinis — Panevėžio lėlių liaudies teatras, kurį įkūrė ir vadovauja dailininkas Albertas Stepanka su žmona aktore Julija Stepankiene. Teatras su savo pastatymais aplankė daugelį šalių, neseniai pabuvojo tolimoje Korėjoje.

Panevėžys — dainų miestas. Plačiai žinomi tokie kolektyvai, kaip prekybos darbuotojų moterų choras „Volungė“, medicinos darbuotojų „Sedula“, kabelinių dirbinių

gamyklos „Ciūto“, cukraus fabriko vyrų choras, mišrus tiksliosios mechanikos gamyklos choras ir daug kitų. Aukšta choralinė kultūra ir tradicijos lėmė, kad kaip tik Panevėžyje kas antri metai rengiamas geriausių visos respublikos mišrių chorų sąskrydis.

Mieste rengiamos originalios masinės šventės, kaip Sodų žydėjimo šventė su parodomis, konkursais, koncertais. Vaikų piešinių ant asfalto šventės peraugo į Dailės dienas su vietos dailininkų parodomis. Tarptautinės vaikų gynimo dienos proga vyksta vaikystės šventės, kurių pagrindiniai veikėjai — darželinukai. Rengiamos amatų, sporto šventės.

Formuojasi vieningas miesto kultūrinis-sportinis kompleksas. Jam vadovauja miesto Liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Edvardas Sruogis. Jis mums pasakėjo, kad miesto kultūrinis gyvenimas pastaruosiu metu labai suaktyvėjo ryšium su vykstančiu sąjunginiu liaudies kūrybos festivaliu, skirtu Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 70-mečiui. Bet yra ir problemų. Kultūrinis gyvenimas negali laikytis vien entuziazmu. Reikalinga ir materialinė bazė, lėšos, specialistai. 1968 metais pastatyti geri rūmai teatrui. Miesto kultūros namai jau negalėjo patenkinti poreikių — teko juos uždaryti rekonstrukcijai. Mieste nemaža įvairių žinybinių klubų, salių, kurios dažnokai būna tuščios. Meno vadovų kadrai, lėšos taip pat išbarstyti po žinybas. Sukūrus vieningą kultūrinį-sportinį kompleksą, bus galima racionaliau panaudoti visą kultūrinę bazę, žmones, nepaisant, kokiai žinybai jie priklauso, sukoncentruoti viso miesto reikalams. Pavyzdžiui, uždarius miesto kultūros namus, „Ekranų“ gamyklos kultūros rūmuose prisiglaudė mūsų operetė, nors ji ir nepriklauso gamyklai.

Atsirado naujų kultūrinės veiklos formų. Plečiame apmokamas kultūrinio darbo formas. Nori jaunimas šokti madingą breiką, tegu šoka, bet apmoka vadovo darbą. Kiti nori mokytis dailės, užsiiminti ritmine gimnastika, tegu užsiimnėja tokiu pat būdu. Reikia pažymėti, kad mokestis nedidelis, prienamas kiekvienam norinčiam.

Plečiasi įvairių klubų veikla pagal interesus. Įdomiai praleidžia laisvalaikį tokiuose savo klubuose pensininkai, namų šeimininkės, bėgimo ristele mėgėjai, automobilių, sklandytuvų sporto mėgėjai. Dabar mieste tokių klubų daugiau kaip 40. Miesto vadovai palaiko bet kurias kultūrinio darbo formas, visus, kas siekia įdomiai praleisti laisvalaikį ir tuo pačiu dvasiškai praturtinti save.

Bronius Akstinas

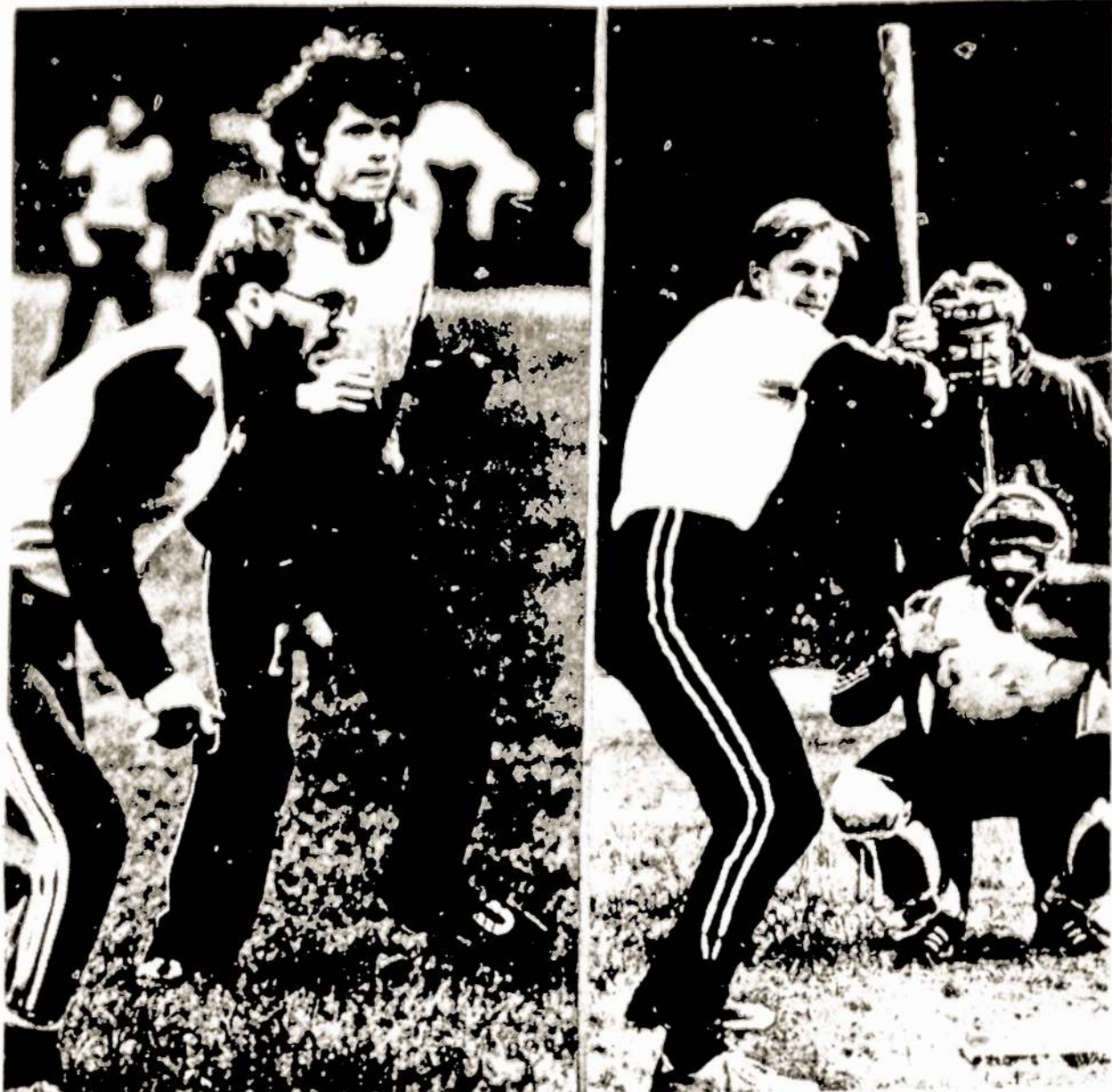

Siaulių „Nuklono“ gamyklos inžinieriai įrengė kompiuterių kabinetą 37-ajame vaikų lopšelyje-darželyje. Prasidėjo pirmoji pažintis su elektroneine technika. Darželininkams padeda Siaulių pedagoginio instituto studentai.

Vilnis, 1987 m. rugsėjo 17 d.

Beisbolas atkeliavo į Lietuvą

Maskvoje jau yra įkurta TSRS beisbolo federacija. Lietuvoje tik šiemet Vilniuje ir Kaune susibūrė beisbolo komandos. Neseniai respublikos sostinė „Lokomotyvo“ stadione įvyko pirmosios šios sporto šakos varžybos. — F. Dovydeno nuotraukose: beisbolo rungtynių momentai.

Zvilgsnis į gimtąjį kampelį

Kiekvieną kartą, kai artėju prie gimtųjų vietų, neramiai sutuksi širdis. Palikau jas 1957-aisiais, išvykdamas studijuoti į Vilnių, čia jau 30 metų pririštas įsigytos specialybės. Apsilankau tėviškėje kasmet ne po sykį, galėtum, rodos, traukti sau keliu švilpaukdamas, gaudydamas varnas. Bet ne. Jei keletą mėnesių nematęs to sau vienintelio Aukštaitijos lygumų kampelio — Rozalimo apylinkių, Meldinių, Simaniškių kaimų, grįžusiam akys nejučia sminga į kiekvieną sodybą, kiekvieną medį, į Daugyvenės upės vingius. Iki smulkmenų pažįstamas peizažas, drauge — ir nauji vaizdai, laiko tėkmės pėdsakai. Tad ir žiūri — kas čia taip pat, o kas jau kitaip.

Ką jau kalbėti, kiek pasikeitimų mato svečias, jei praėjusią vasarą net motina, vietinė iš vietinių, grįžusi namo iš Pakruojo ne įprastu Simaniškių, o Meldinių keliu, gerokai paklaidžiojo, kol surado tiltą per Daugyvenę. Išlipo iš autobuso ji toje vietoje, kur jos kadaise gyventa, kur atėjom į pasaulį ir mes, trys jos vaikai. Pasakui čia ilgą laiką gyveno tik jos motina, Teklė Tamošaitienė, o pati su visa šeimyna įsikūrė kitoje upės pusėje. Taigi to tako, seniau išvaikščiojo tūkstančius kartų, dabar ir ieškojo motina. Prasibrovė per kukurūzų lauką, išsikerojusį lyg kokį mišką kaip tik toje vietoje, kur būta ir gimtosios sodybos, ir gilaus šulinio su skaidriu, skaniu, net vasaros karštymečiu šaltu vandeniu, ir pasiklydo...

Įvairių minčių sukelia tas visko suvešėjimas, sukerojimas.

Prisimenu metą, kai iš tos smėlingos žemės, kur dabar puikiai uždera kukurūzai, nieko gero nebuvo tikimasi, čia tik avį pririšdavo. Net buvęs šios žemės šeimininkas Stasys Tamošaitis, motinos tėvas, mano senelis, kuris grįžo iš Amerikos visokiausių sumanymų pramušta galva, neišspaudė naujos iš smėlio. Vis dėlto nemaža meldiniečių ir pagirdavo tą plotą: čia iškastose duobėse gerai išsilaikydavo per žiemą bulvės. Mums, vaikams, tos duobės, jau užėjusios žolė, tapo kuo parankiausia slėpynių vieta. Tarp žaidėjų būdavo ir Adolfas Balnionis, dabartinis vietinio „Ažuolo“ kolūkio vyriausiasis agronomas. Jis,

neseniai už darbo nuopelnus pagerbtas Lietuvos TSR nusipelnusio agronomo garbės vardu, yra vienas „kaltininkų“, kad ir ta anksčiau skurdi žemelė šiandien nepalyginamai dosnesnė, sunkiai atpažįstama.

O kaip dėl to Daugyvenės pakrančių apgurgėjimo augmenija?

Turbūt daug kam mažai džiaugsmo. Nebent vandens, nendrynų, viksvynų gyvūnams. Nejauku žiūrėti į pliką melioracijos griovį, bet kažin ar pavadintume papuošalu, kultūringu gamtos turtų naudojimu ir upės atidavimą tvarkytis pačiai gamtai. Juoba kad ne tokia sena praeitis, kai Daugyvenės pakrančių lankos būdavo gražiai šienaujamos, net maudytis galėdavai kristi, mažai rinkdamasis vietą. Tiesa, teko išgirsti džiugusių naujienų dėl ateities: būsianti poilsio zona prie Daugyvenės rengiamasi restauruoti buvusį Janušausko dvaro pastatus jos pakrantėje. Taigi laukia didelės permainos.

Atsigręžkim dar į praeitį. Jau ne į gamtos aplinką — į žmones. Gyveno Adomas ir Ieva. Garbė prisipažinti — tai mano seneliai. Turėjo septynis vaikus — dukrą ir šešis sūnus, iš kurių vienas — mano tėvas. Gyveno Medikonių kaime, dabar čia kolūkis skambiu vardu — „Žalgiris“. Močiutės levos, atrodo, nebūsiu matęs, o senelis Adomas, stalius, ežiuku apsikirpęs, smagus, nuoširdus, būdavo, ateina pasisvečiuoti. Dažnai apėdavo visus sūnus. Pas mus apsilankęs, prisimenu, nueis prie tėvo — irgi staliaus, kalvio darbų, pasitaras abu, pasišnekučius apie amatą.

Nueina dar ir dabar 77 metų tėvas kalvėn. Bet jau tik kokio mažmožio padaryti. Kasdienis „ūkis“ — motinos rankose.

— Dar niekad nebuvo taip gerai gyventi, kaip dabar, — sako tėvas. Sako nuoširdžiai.

— Koks jau tas gerumas? — klausiu.

— Nieko nedirbi, o pinigų kas mėnesį tiesiai į gryčią atneša.

Nusijuoks, o kitąsyk tokia nuotaika pagauna, kad pakumšės: — Padainuokim.

Dainų moka. Ir turbūt visos — su paties gyvenimu susijusios. Kai vieną vasarą užsuko kraštovri-

STUDIJUOJA VILNIUJE MEDICINĄ

Vilniaus universitetas — ir labai senas, ir garsus, ir didelis. Tačiau jo fakultetai ir katedros nekviečia specialiai užsienio studentų, kad jie čia įsigytų aukštąjį mokslą, kurio rezultatais galėtų naudotis grįžę į savo šalį. Todėl proga įsigyti aukštąjį mokslą Lietuvoje daugiausia pasinaudoja užsienio lietuviai, kurių čia studijuoja nedidelis būrelis.

Įdomiausia yra tai, iš kur tie studentai atsiranda ir ką jie renka Vilniuje išmokti.

Net šeši iš septynių užsienio studentų, pasirinkusių mokslą Vilniuje, nori būti kvalifikuoti gydytojai. Tai iš tikrųjų daug sako: medicinos mokslas Lietuvoje yra aukšto lygio. Be to, matyti, kad būsimiesiems užsienio specialistams apsimoka Lietuvoje pasirinkti šias studijas. Kitu atveju jie susirastų pakankamai aukštųjų medicinos mokyklų savo šalyje, kur, jas baigę, ir dirbtų. Beje, medicinos studijas Tarybų Lietuvoje jau ir anksčiau baigė ne vienas užsienietis.

Kita, specifinė, studijų sritis,

ninkai iš Kauno su magnetofonu, pirmiausia dainavo apie piemenelį. Tokios buvo pirmos jo darbo pareigos.

Kad atneša pensiją tiesiai į gryčią, žinoma, gerai. Bet ar nebuvo geriau tada, kai jos nereikėdavo nešioti?

Visada laukiamas, jaudinantis ir džiugus būna pasimatymas su gimtuoju kampeliu. Tačiau kirba krūtinėje ir rūpestis.

Čia tiek erdvės mintims ir rankoms, O mes, dairydamiesi plačiai, Kelius žemėlapiuose renkamės — Kurlink išlekt, išskrist, išeit.

Pirmiausia iš gimtojo lizdo išskrido vyriausiasis sūnus — Adolfas. Sportininkas bėgikas, jis laktė ir daugelyje Europos šalių, ir Amerikoje, 1964-aisiais Tokijo olimpiadoje „pralenkė“ olimpinį 3000 m su kliūtėmis bėgimo rekordą. „Nurimęs“ pats, skatina sportuoti kitus. Nutūpęs Vilniuje. Duktė — Kaune.

Tik jie, motina ir tėvas, nė neišvaizduoja, kaip reikėtų palikti priprastąją gūžtą.

Leonardas Aleksejūnas

kurių tik Lietuvoje galėjo pasirinkti užsienio lietuviai, yra, suprantama, lituanistika. Tačiau jos poreikis, būtent jos panaudojimo profesiniame darbe galimybės užsienio lietuviams yra labai ribotos. Todėl suprantama, jog Vilniaus universitete stažavosi Ili-nojaus universiteto Čikagoje lituanistikos katedros dėstytoja V. Kelertienė, kuri čia tobulino kalbos ir literatūros žinias. Tuo tarpu lietuvių kalbos ir literatūros studijos ir užsienio lietuvių studentui nežada specialybės. Todėl tarp filologijos fakulteto studentų, besimokančių čia kalbos ir literatūros, o taip pat studijuojančių žurnalistiką (istorijos fakultetas), retkarčiais pasitaiko tik Lenkijos lietuvių. Juk tarp Punsko licėjaus mokytojų daugelis yra šiuolaikinio Vilniaus universiteto auklėtiniai.

Šiais mokslo metais Universitetą baigė viena Lenkijos lietuvaite Linkaitė, kuri diplominių darbų rašė apie J. Kėkštą-Adomavičių. Dabar, nuo 1985 m., filologijos fakultete studijas tęsia Birutė Staskeliūnaitė iš Lenkijos. Neretai būna, jog Universiteto auklėtiniai, gyvenantys Lenkijoje, visam laikui įsikuria Lietuvoje: tai skatina čia pradėtas šeimyninis gyvenimas. Pavyzdžiui, „Aušros“ žurnale dirbusi Birutė Jonuškaitė, Vilniuje, kur baigė žurnalistikos studijas, tapusi Augustinaitiene, dabar gyvena Lietuvoje, čia jau reikiama kaip būsimoji beletristė.

O kas studijuoja mediciną? Tai net penki Vakarų Vokietijos piliečiai — antrakursiai, trečiakursiai ir penktakursiai. Vieniems studijos, jeigu sieks jų iki galo, baigsis 1989 m., kitiems — 1992 m. Ketvertas šių studentų — merginų. Na, o šią „kompaniją“ pajvairina vienas Amerikos lietuvis — Edmundas Brinkis, kuris į Vilniaus universiteto medicinos fakultetą atvyko 1986 m. Taigi medicinos mokslai kol kas daugiausia sutraukia į Vilnių jaunų užsienio lietuvių...

Beje, Universitete pedagoginį darbą tęsia ir anglų kalbos dėstytojas Malkolmas Grifitsas (Malcolm Griffiths) iš D. Britanijos. Kaip tik kitų kalbų mokytis į Vilniaus universitetą ir kviečiami užsienio specialistai. Kazys Vitnietis

VILNIUJE — ŠACHMATŲ ĮŽYMYBĖS

Per Vilniuje Meno darbuotojų rūmuose įvykusį Lietuvos šachmatų 100 metų sukakties minėjimą susitiko (iš kairės) TSRS nusipelnęs sporto meistras V. Mikėnas, pasaulio čempionas M. Botvinnikas, planetos čempionai G. Kasparovas ir M. Čiburdanitzė.

Vilnis, 1987 m. rugsėjo 17 d.

Yra kas rašyti

...„Draugas Susninkų Jurgis lapkr. 11-tą parašė kelias pastabas apie drg. Pruseikos „Vilnyje“ tilpusį straipsnį. Rašė, kad nėra ko rašyti apie religiją ir Dievą, nes, girdi, įžaisim katalikų jausmus. Nereikia rašyti apie Dievą, bet yra kas rašyti ir be Dievo.“

Katalikų kunigai turi labai daug bjaurių pavyzdžių. Bet „Laisvė“ vengia rašyti. Kažin, kodėl? Vengia rašyti apie kunigų kriminališkus darbus. O tiek daug tų pavyzdžių yra!

„Laisvei“ užtektų per 10 metų rašyti. Aš nuo savęs patarčiau „Laisvei“ įvesti skyrelį: „AR KUNIGAS TURI KĄ SU RELIGIJA“. Kitaip darbininkų klasės neapšviesti, kol jų neištrauksi iš po kunigų žabangų. Nes kunigai turi neapsakomą įtaką žmonių protui.

Aš noriu parodyti maždaug „Laisvei“, iš kur gali gauti medžiagos apie blogus kunigų darbus. Prieš 700 metų kryžiai pradėjo naikinti Lietuvą. O kas tie kryžiai buvo, ar ne popiežiaus katalikų armija, kryžiais apsikarsčius?

Tais laikais Vokietija buvo grynai katalikų šalis ir po šiai dienai katalikų kunigai skiepija neapykantą dabartinei Lietuvos valdžiai. Žodžiu, kur tikėtai nors mažiausias progresas apsieis, dvasininkija pasirodo kaip didžiausias progreso ir laisvės priešas.

Mano supratimu, kunigų nereikia gailėtis, jie irgi nesigaili žmonių. Jeigu kokia šalis kunigam nenaudinga, pagatavi visus tos šalies žmones išduoti. Pavyzdžiui, pasiskaitykite kunigų laikraštį „Drauga“ gruodžio 4-tos, arba „Laisvės“ 278-tame numeryje ištraukas iš „Draugo“. Ten kunigai išreiškia neapsakomą džiaugsmą, kad Lietuvoje fašistai tiek daug tiltų sugriovė, užmušė žmonių ir nuvertė traukinių nuo bėgių. Ką tas turi bendro su tikėjimu? Tik pirmos klasės žmogžudys gali didžiulius tokia baisia Lietuvos nelaime.

Sovietų Sąjunga labai manda-

ĮDOMIAI PAVAIZDUOTA

rinkliava, vasario 28 d. straipsnyje. „Kaip jie kraustė Pittsburgho lietuvių kišenes“. Žemiau pateikiame netrumpą ištrauką.

„Pakviečia Gabaliauską, kuris pradėjo iškraustymo kišenių ceremonijas, šaukdamas: „Kas duos 500 dolerių, pakelkite rankas!“ Niekas nekels ir, matyt, kad niekas nekels. Tai šaukia: „Kas 400 dolerių, pakelkite rankas!“ Niekas nekels. Šaukia: „Kas 300 dolerių.“ Niekas nekels. Šaukia: „Kas 100 dolerių, pakelkite rankas!“ Čia jau atsirado keletas ir taip nuėjo žemyn iki 7 dolerių. Ir vis rėkė: „Nesisarmatykite, kelkite rankas!“

Tada paskelbė: kas davė ar duos 100 dolerių, gaus aukso literom rašyta „policy“, o kas duos 50 dolerių, to bus žaliomis literomis rašytas „policy“ ir galės pasikabinti ant sienos frontruimij, ir, girdi, matys jūsų vaikai, kai tu pirka Lietuvą.

giam apsieina su kunigais, net baudžia tuos žmones, kurie be reikalo kunigus ar tikinčiuosius užgaulioja. Ar jie paiso, kad juos gerbia? Nieko panašaus. Kunigų spauda pilna keršto prieš sovietus ir komunistus. Komunistų spauda irgi vengia, kiek galėdama, kad neįžeistų be reikalo kunigų ir katalikų, bet kunigai nekvepia atydos. Rodos, kad jeigu komunistų ir Tarybų Sąjungos nebūtų, tai kunigų spauda neturėtų ką rašyti. Kunigus galėtų tiksliai tada užganėdinti, jei jiems atiduotų valdžią ir viso svieto turta.

Mat kunigų tikėjimas — išnaudoti visuomenę, o jų dievas ir yra turtas ir pinigai. Kunigai jautęsi labai laimingi, jeigu jie galėtų sugrąžinti atgal inkviziciją. Tai yra tikra teisybė. Kada Hitlerio gaujos milijonais žudė ir kankino nekaltus žmones, mažus vaikus ir senelius, tai kunigai ir tada skiepija kerštą sovietams, o prieš vokiečių-fašistų gaujas nieko neraišė. Petras Butkevičius „Laisvė“ Nr. 2, 1947 m.

Staiga Gabaliauskas pradėjo rėkt nesavu balsu: va, va, va Bimba, Bimba 25 dolerius paaukojo, tik ne tas Bimba, kuris Brookline Lietuvą pardavė; šitas Bimba visai ne giminė anam, šis geros širdies, šis Lietuvą vaduoja.“

Per šias kišenių tuštinimo ceremonijas, kalbėjo koks ten dr. Gudauskas, kuris moka 7 kaibas, bet suprast, ką jis kalba, tai nebuvo galima. Taip, kad svetainėje pasidarė tikras cirkas: publika tarp savęs šneka ir nekvepia jokios atidos į jo kalbą. Net kunigas sako, kaip mes Lietuvą išgelbėsime, kai čia, pas raus svetainėje, jau beveik revoliucija. Ir kunigėlis vis rūpinasi apie kišenes, sakydamas, kad šiandien iškratai vieną kišenę, o rytoj iškratyk kitą.

Dar vienas kunigas kalbėjo, turbūt pavardė Edward Boley, kuris šaukė: „Duokit pinigų, pinigų mums reikia radijui, siųsti ginklų partizanams, laikraščiams ir lapiams skleisti, kad jie žinotų, jog mes juos remiame, o kitaip tai jie sustos.“

O, gerbiamieji lietuviai, kaip kunigai skelbia krikščionišką artimo meilę ir vienybę. Jie remia banditus, kriminalistus, kurie tarnavo sužvėrėjusiam nacizmui ir nepaspėjo pasprukti su naciais — vokiečiais, o dabar miškuose slapstosi ir užpuldinėja ramius Lietuvos piliečius, ir išžudo ištisas šeimas. Tai kunigų krikščioniška meilė, ar ne?

Kunigų buvo 7, kurie atskirai sudėjo 100 dolerių dėl to paties tikslo.“

„Ten buvęs“

ILGAI PASIGESIME MARCELĖS VASILIAUSKIENĖS

Nebėra Marcelės Vasiliauskienės. Po ilgos ir sunkios ligos ji mirė rugpjūčio 13 d., bet tarytum ji dar tebėra tarp mūsų, ypač Chicagos pažangiųjų lietuvių tarpe, kur ją visi matydavo organizacijų narių susirinkimuose, parengimuose, piknikuose ir visada su visais linksma, šneki, draugiška.

Marcelė buvo darbo liaudies dukra, vaikystėje, iki paauglės metų laikiusi neturtingo žmogaus gyvenimo egzaminus. Ji augo Jurbarko valsčiuje ir vėliau Eržvilko apylinkėje beturčių Mankų šeimoje. Marcelė buvo vyriausia; sulaukusi 12 metų, mirus jos motinai, liko našlaitė ir augino dvi mažas sesutes ir broliuką. Tėvas tuo metu uždarbiau išvykęs į Ameriką, kad Lietuvoje palikta šeima turėtų duonos plūtą ir nebūtų visai nuoga.

Sis varganas gyvenimas Marceli įkvėpė jautrumą ypač neturtingo žmogaus atžvilgiu. Per savo visą ilgą gyvenimą ji ne vienam varguliui ištiesiusi pagalbos ranką. Šis varganas gyvenimas Marcelę ir išauklėjo tikrai pavyzdingą liaudies darbo dukrą. Nors buvo bemokslė, nelankiusi mokyklos, bet ji tvirtai įsisavino darbo žmonių pažangiąsias idėjas, kurias ji savo širdyje puoselėjo iki paskutinės gyvenimo dienos.

Marceli tenka didelis nuopelnas už meilę laikraščiai „Vilniai“. Gyvendama Auburn, Ill., anglies kasyklų rajone, kur moterims nebūdavo darbo turėdama verstis iš įnamių. Marcelės namuose — ne „Vilnies“ skaitytojams — nebūdavo vietos. Neskaitantiems laikraščio, ji laikraštį dalindavo nemokamai, vėliau ragindavo užsiprenumeruoti. Iš laikraščio „Vilnies“ ji išmokė savo dukrą Frances lietuviškai galvoti ir skaityti, jai įkvėpė laikraščio

A. KRISIKEN IŠVYKO Į SEATTLE, WASH.

Plačiai žinoma A. Krisiken, aktyvi laikraščio „Vilnies“ direktorių tarybos darbuotoja, rugsėjo 15 d. išvyko į Seattle, Wash., aplankyti savo sesers vaikų. Ketina ten pavišėti ir ta pačia proga paatostogauti mažiausia dvi savaites.

Nežiūrint kad ir trumpam laikui išvyko, bet tenka laukti „Vilnies“ kolektyvas jos pasiges. Nemažiau pasiges ir čia gimusių ir augusių LDS Monarch kuopos darbuotojai, tarp kurių ji irgi aktyviai reikišiasi.

Linkiu jai gero poilsio, smagios viešnagės ir sugrįžti dar energiškesnei mūsų visuomeninei veiklai. Julius

ATMINIMUI MOTINOS AUKOJO \$100

Nelengva buvo pergyventi liūdesio dienas Ed ir Frances Jordan laidojant artimiausią žmogų — motiną Marcelle Wassel. Vargiai ar kada nors jie ją pamirš. Vargiai jie pamirš ir Marcelės pažangius įsitikinimus, jos meilę laikraščiai „Vilniai“ bei pažangiam judėjimui.

Ryšium su tuo, Ed ir Frances jos atminimui įteikė laikraščiai „Vilniai“ \$100 paramos. Tai laikraščiai auka vaikų, kuriems motina įkvėpė savo pažangius įsitikinimus ir išauklėjo pavyzdingais būti darbo liaudžiai. Adm.

O BUVO JUK BENDRAAMŽIAI

„Vilnies“ skaitytojai, vadininkai, ypač dalininkai ir direktoriai, gerai prisimena Joną Mažeiką: dar šio dešimtmečio pradžioje jis darbavosi laikraščio redakcijoje, kiek leido senatvė ir sveikata, prisidėjo prie redakcijos ir administracijos veiklos. O juk tada tarp mūsų jau nebebuvo ir tokių pažangių veiklos veteranų, kurie už J. Mažeiką pasirodė jaunesni esą. Prisiminkime, 1980 m. išvakarėse paangioji spauda, tarp jų „Vilnis“, jau buvo netekusi Vinco Andriulio, Jono Gasiūno, Rojaus Mizaros, Jurgio Jako, Pijaus Krakaičio, Leono Joniko, Fredo Abeiko, Henriko Jagmino, Vaclovo Senkevičiaus ir kitų. O Jonas Mažeika tebesidarbavo. Retos ištvermės ir sveikatos jis buvo vyras, tad atrodo tik seniai dar vilniečiai amžinai atsisveikino su Jonu Mažeika, tik 1981 metų sausio 18 dieną, o štai jau kitų metų pradžioje, vasarį 13 d. (pažal dabartinį kalendorių turbūt 13 dienų vėliau) minėsime net 100-ąsias J. Mažeikos gimimo metines. Tokios datos visados iškilmingai prisimenamos galvojame, kad J. Mažeika ta proga vėl daugiau bus minimas ir Tarybų Lietuvoje, kurią jis ne kartą lankė ir kurią visada rėmė. Labai gaila, jog nebuvo pagaltota ar paskubėta užrašyti jo atsiminimus, o jis pragyveno turtingą gyvenimą ir iki vėlyvos senatvės pasižymėjo stipria atmintimi. Dabar reikės vėl vartyti laikraščio komplektus. O gal kas nors ta proga turi savo įdomių atsiminimų apie Joną Mažeiką?

Vilnis, 1987 m. rugsėjo 17 d.

Kai dar toks, atrodo, netolimas buvo bendras darbas su Jonu Mažeika, sunku patikėti, kad jis ir seniai iš ryvųjų tarpo pasitraukęs Leonas Pruseika buvo bendraminčiai — abiejų „Vilnies“ redaktorių gimimo datos tesiskiria kokią trim mėnesiais. Tačiau L. Pruseikos mes jau nebeturime savo tarpe visą ketvirtį šimtmečio. Užtat L. Pruseiką prisiminti ir pagerbti šiandieninėje Lietuvoje lengviau dėl to, jog jis paliko apie save žymiai daugiau atsiminimų: išleistas Vilniuje dvi jo memuarų ir publicistikos knygos, jo revoliucinė, literatūrinė ir visuomeninė veikla išskėlė Leoną Pruseiką į pačių įymiausių pažangiųjų lietuvių kultūros darbuotojų eiles, padarė jį vienu iš populiariausių tarp viso pa'an aus judėjimo vadovų.

S. m. lapkričio 10 dieną sukaks šimtas metų nuo Leono Pruseikos gimimo. Šią sukaktį likę pa'anūs lietuviai, o tarp jų yra ir jubilato bendražygių, turėtume pagerbti kuo įspūdingiau ne vien todėl, kad to jis ypač nusipelnė: L. Pruseika savo darbais reprezentuoja viso pažangaus judėjimo garbę. Prisimindami jį, prisiminsime, koks reikšmingas ir gyvas yra darbininkiško JAV lietuvių judėjimo indėlis į visos lietuvių tautos revoliucinę istoriją. Kiek žinoma, Tarybų Lietuvoje ruošiamas plačiai paminėti Leono Pruseikos daugiau kaip ketvirtį amžiaus dirbusio „Vilnyje“, jubiliejų.

S. Jonas

SUNEGALAVO J. MARAZIENĖ

Kaip žinia, laikraščio "Vilnius" vietos žinių redaktorė Julija Marazienė "Tėviškės" draugijos kvietimu buvo nuvykusi į Lietuvą, kur pabuvojo daugiau kaip dvi savaites. Nors viešnagė buvo smagi, bet kelionės metu nuvarginta grįžo sunegalavusi taip, kad kol kas turi dar ilsėti namuose, pasikonsultavus gydytojo.

Kad nenuobodžiautų, namuose ją lanko artima jos bičiulė Ona Masienė ir darbo bendražygiai J. Pateckas, A. Litvinas ir kiti.

Tenka laukti, anksčiau ar vėliau Julija grįš į aktyvią visuomeninę veiklą, kaip ir anksčiau liepsnojanti entuziazmu ir ryžtu.

Antanas

PRANEŠĖ IŠ ST. PETERSBURG, FLA.

Prieš kurį laiką į St. Petersburgo pažangių lietuvių klubą buvo įsilaužę plėšikai. Nedorėliai sienoje buvo pramušę skylę ir kas tik per ją buvo galima išvilkti, viską pavogę, ypač virtuvės indus bei puodus.

Laikraščio darbuotoja — vajininkė M. Brennan praneša, kad apdraudęs kompanija sienoje pramuštą skylę jau užtaisė, bet už išvogtus daiktus neatlygino. Tačiau, nežūrint visa to, klubo valdyba ketina viską vėl įsigyti ir spalio 3 dieną, kai prasidės turistų sezonas, svečius vėl priimti kaip priera.

LAIKRAŠČIO TALKININKAS A. LITVINAS

Nuo jaunų dienų pažangietis, Ispanijos civilinio karo dalyvis, Antanas Litvinas yra nepavargstantis laikraščio "Vilnius" talkininkas visuomeniniais pagrindais. Jau kelinti metai jis vadovauja laikraščio ekspedicijos cechui, kasdien jis budi administracijos raštinėje, kol ateina laiškanėšys, atsako telefonu, kasmet iš savo kiše-

nės naujiems skaitytojams užprenumeruoja laikraštį.

A. Litvinas yra retas pažangios spaudos reikšmės įvertintojas. Kur jis beeitų bei važiuotų, visuomet su savimi turi kaip tarybinės, taip amerikietiškos bei "Vilnius" bundulį egzempliorių. Jis juo dalina susitikęs pažįstamus ir netgi nepažįstamus ragindamas skaityti, užsiprenumeruoti.

Jis šia pažangiajai spaudai meile pelno garbės vardą.

TARPE MŪSŲ

— Mirus Al Kalendos ir Tex Žebraičio žmonoms jiedu pasidarė neišskiriami draugai. Abu jie drauge žaidė golfą, pietaudavo, beveik kasdien važiuodavo į Lietuvos Tautines kapines aplankyti savo žmonių kapus.

Šiomis dienomis Tex Žebraičis savo draugams padarė staigmeną, kad tuokiasi. Būsima jo žmona bus šokių mokytoja pensininkų klube, kur Tex su ja susipažino lankydamasis klube.

Linkėkime jam laimingo naujo ženybinio gyvenimo.

— Kaip žinia, Antanas Gabrys, mirus prieš kelerius metus jo žmonai, apsisprendė iš Lake Villa persikelti gyventi į Floridą. Drauge su juo persikels ir jo dukterė Emilij su vyru.

Jo dukra su vyru yra šokių trupės dalyviai. Jų trupė duoda šokių koncertus ne tik čia Amerikoje, bet ir daug kur užsienio šalyse. Šiuo metu jiedu randasi Austrijoje ir kai tik grįš, likvidavę baldus ir kitokią mantą, drauge su tėvu A. Gabriu išvyks į Floridą visam laikui.

— Nuobodu ir nyku vienišam gyventi namuose. Daugeliui žinoma LDS darbuotoja ir "Vilnius" vajininkė kenošietė Alvina Strich, prieš kelerius metus mirus jos vyrui, šią problemą išsprendė. Neseniai įsigijo kambarinį šuniuką, kuris skaidrina ne tik jai vienišumą, bet ir kaimynų vaikams kelia

džiaugsmą. Tačiau džiaugsmas jiems būna tik tada, kai Alvina ji išsiveda laukan. Ypač džiaugiasi mažyliai, kai turi progą paglostyti "Pettie".

— Neseniai telefonu iš Herrin, Ill., paskambino buvusio plačiai žinomo LDS darbuotojo Mike Palevičiaus našlė Mary.

Nelengvas dabar jai ten gyvenimas, kai šiame anglies kasyklų rajono miestelyje beveik nebėra lietuvių. Gyvena ji viena nuobodžiaudama. Skundėsi, kad eidama iš parduotuvės, užėjus galvos skausmo priepuoliui, vos parėjo namo. Iškvietas gydytojas nieko negali pagelbėti. Girdi, kiek ramiau pasidarė, kai kaimynai ateina aplankyti ar gauna iš kur nors kokį nors laiškučių. Jos adresas: 900 So. 16th St., Herrin, Ill.

— Veteranas pažangietis, ilgas

metus gyvenęs Filadelfijoje su dukra, Joe Kazlauskas džiaugiasi, kad suėjo į pažintį su Wally ir Emily Pozer, gyvenančiais Folsom, Pa. Pozeriai pasidarė dažni jo lankytojai. Kadangi jų politiniai įsitikinimai sutampa, turi apie ką pasižvelgti, ypač apie pasaulinės taikos reikalą. Emily vieną kartą padarė ir staigmeną: atsi-nešė iškepto kugelio. Joe Kazlauskas negalėjo atsistebėti, kad lietuvaitė moka iškepti kugelį.

— Antoinette Gerdus džiaugiasi, kad jos giminės pakvietė ją arčiau savęs gyventi Washington, Ill., miestelyje. Kai prieš daug metų numirė jos motina, Antoinette Čikagoje gyveno viena. Tada čia Čikagoje buvo platus pažangių lietuvių judėjimas. Dabar Antoinettei būtų tikrai nuobodu čia.

Anelė

Nuoširdi padėka už paslaugas laidojant Marcella Wassel-Vasiliauskiene

Nėra didesnio širdies skausmo, kai netikėta mirtis išplėšia iš gyvųjų tarpo mylimą motiną, uošvę. Pergyvenome tai rugpiūčio 13 dieną. Pergyventi šį skausmą daug padėjo visuomenės paslaugomis bei užuojautomis, ko niekad nepamiršime.

Nuoširdžiai dėkojame dalyvavusiems šermenyse bei laidotuvėse, už gyvų gėlių vainikus ir puokštes, už asmeniškai, laiškais ir per laikraštį "Vilnių" pareikštas užuojautas.

Dėkojame laidotuvių direktoriui Povilui Ridiui už pasakytą atsiveikimo kalbą prie karsto, už tvarkymą laidotuvių eigos, taipgi muzikei G. Giedraitienei už sugrojamą vargonais liūdnų melodijų ir už giesmes.

Dėkojame karsto nešėjams: Mike Batus, Alex Kalenda, John Pateckas, John Sudeikis, Julius Urbikas ir Houston Žebraičis, taipgi moterų draugijos garbės būdotojoms prie karsto: Ruth Cogle, Anne Krisiken, Antanina Vaitkus ir Jessie Vesely. Niekad, niekad to nepamiršime, mieliaji.

Liūdinti dukterė FRANCES
ir žentas EDWARD JORDAN

MIRĖ

WILLIAM BOLESLOVAS STAKĖNAS

Rugpiūčio 8 dieną, 1987 metais, septintą valandą vakare, mirė William Boleslovas Stakėnas, gimęs Lietuvoje 1891 m. spalio 10 dieną. Paliko giliame nuliūdime žmoną Oną, sūnų Edward ir jo žmoną Clara, kitą sūnų Robert ir jo žmoną Margaret, 9 anūkus ir 10 proanūkių.

Velionis priklausė prie Freesoil, Mich., ūkininkų sąjungos, prie Lietuvių pašalpinės draugijos, prie Lietuvių Literatūros draugijos ir prie Lietuvių Vyresnių Piliečių klubo St. Peterburge, Floridoje.

Giliai liūdinti ONA STAKĖNIENĖ
Freesoil, Mich.

CHICAGO, ILLINOIS

Mirus Marcelle Wassel-Vasiliauskienei

Reiškiame gilią užuojautą jos dukrai Frances ir jos vyrui Edward Jordan, taipgi giminėms, draugams bei pažįstamiems. Liūdime drauge su visais.

ANTANETA BUTKIS

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Frank Bunkus

Nuoširdžiai giliai užjaučiame brolių Valį, brolienę Verą, seserį ir antrąjį brolių bei kitus gimines Lietuvoje, taipgi čia gyvenančią draugę Josie Bowmen ir draugus.

ST. PETERSBURGO LIETUV
VYRESNIŲ PILIEČIŲ KLUB
VALDYBA IR NARIAI

Vilnius, 1987 m. rugsėjo 17 d.

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Petronėlė Lukas

Reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą dukteriai, Violet La Valle su šeima, anūkei Laura La Valle Rowan, anūkui John La Valle ir sesutei Juliai Spaustinaitis, visiems giminėms, artimiesiems ir pažįstamiems čia Amerikoje ir Taryoų Lietuvoje.

J. Aime
J. Andrusis
M. Alexander
V. Alexander
P. ir A. Alekna
W. ir R. Broich
B. ir M. Brennan
T. ir L. Celmer
G. ir G. Cooke
A. Duda
S. Daraska
I. Ginsburg
L. Garate
J. Greblick
J. Gresh
J. ir B. Jocis
H. Janulis
C. ir C. Keutz
S. ir V. Kuzmickas
A. Klimavice
M. Klishus
M. Lavryk

M. ir H. Luckas
A. Lobikas
M. Lahanko
J. ir T. Lukas
F. Mack
C. McSweeney
C. ir J. Newman
L. ir A. Orand
P. Pohovlov
M. ir M. Parker
A. ir M. Raskauskas
L. ir G. Raskauskas
M. Repečka
L. ir L. Rowan
M. ir M. Saric
H. Siauris
A. Staras
W. Strecok
E. Sawick
H. Sharkey
M. Tracey
E. Valley